

**6284 SAYILI KANUN KAPSAMINDA KORUYUCU, ÖNLEYİCİ
TEDBİRLER VE KANUNDAN YARARLANACAK KİŞİLER**

Őafak ARIKAN*

ÖZ

Aile içi Şiddet ve kadına yönelik Şiddet önemli bir hukuki sorundur. Bu sorunu çözmek için uluslararası ve ulusal düzenlemeler yapılmıştır. 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'un getirdiği yeni düzenlemelerde Şiddete yönelik koruyucu ve önleyici tedbirler belirtilmiştir. Bu tedbirler başta kadınlar olmak üzere, çocukları, aile bireylerini ve ısrarlı takip mağdurlarını korumaktadır. Koruyucu ve önleyici tedbirler, geçici hukuki koruma tedbirleridir. Bu tedbirler, tedbiri almaya yetkili makama ve tedbirin niteliğine göre ayırım yapılarak tek tek sayılmıştır. Tedbir kararı verebilecek makamlar, aile mahkemesi hâkimi, mülki amir ve kolluk amiridir.

Bu tez çalışması iki bölümden oluŐmaktadır. Birinci bölümde 6284 Sayılı Kanunun amacı, kapsamı ve uygulanması, ikinci bölümde ise tedbir

---

*Hâkim, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Yüksek Lisans Öğrencisi

E-Posta : safakarikan01@gmail.com
ORCID ID : 0000-0002-9548-9018

Makale GeliŐ Tarihi :25.11.2022
Makale Kabul Tarihi :28.12.2022

kararlarının nelerden ibaret olduğu, ne şekilde uygulandığı ve uygulama değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Aile içi şiddet, kadına karşı şiddet, 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, şiddet uygulayan, önleyici ve koruyucu tedbirler.

**PROTECTIVE, PREVENTIVE MEASURES AND PERSONS WHO
WILL BENEFIT FROM THE LAW NUMBERED 6284**

ABSTRACT

Domestic violence and violence against women is an important legal issue. International and national regulations have been made to solve this problem. Protective and preventive measures have been specified in the new regulations enacted with the no. 6284 Law on Protection of the Family and the Prevention of Violence Against Women. The semeasures protect mainly women, children, family members and persons who are aggrieved by stalking. Protective and preventive measuresare temporary legal protection measures. These measures have been counted one by one with making distinction according to the nature of the measure and authority who is competent to take measures. Competent authority who could decide measures are family court, administrative chief and poliçe commander.

"What are note worthy basis and procedures in the course of making a decision about protective and preventive measures?" are explained at our working.

This article consists of two chapters including. In the first part, the purpose, scope and application of the Law No 6284, in the two part, what the measure decisions consist of, how they are implemented and the application will be evaluated.

Keywords: Domestic violence, Violence against women, The no. 6284 Law on Protection of the Family and the Prevention of Violence Against Women, the person who uses violence, protective and preventive measures.

BİRİNCİ BÖLÜM

6284 SAYILI KANUN KAPSAMINDA KORUYUCU, ÖNLEYİCİ TEDBİRLER

1. GENEL OLARAK

Toplumsal ve bireysel şiddet, günümüz çağdaş toplumunun en önemli sorunları arasında bulunmaktadır. Bu bağlamda şiddet olgusu, dünyada olduğu gibi ülkemizde de önde gelen problemlerin başında gelmektedir¹.

Bu şiddet türünün en başında ise kadına karşı şiddet ile aile içi şiddet gelmektedir. Bu kapsamda tüm dünya devletleri kanunları vasıtasıyla çeşitli

---

¹“...aileyi koruyucu tedbirlerin Aile Mahkemesi Hâkimi tarafından (4787 S.K: md. 9/1) resen alınması hükmüne bağlanmıştır. Bu kanunun amacı aile içi şiddeti durdurma, özellikle kadını ve çocukları koruma olduğu sevk gerekçesinde açıklanmıştır. Hatta " Aile Mahkemesi mağdurların tekrar şiddete uğrama ihtimalini göz önüne alarak başvurusunun hemen ardından tanık ya da karşı tarafın dinlenmesine gerek olmadan bu kararı verebilecektir. Şiddete uğrayanların mahkemede şiddete uğrama ihtimallerini kanıtlama yükümlülüğü de bulunmamaktadır..." (Y.2.HD, 2012/5489 E, 2013/1786, 24/01/2013 T; Y.2.HD, 2012/5026 E, 2013/692, 17/01/2013 T) (UYAP).

düzenlemeler getirmiş ve bu sorunun önünde geçmeye çalışmışlardır. Diğer ülkelere paralel olarak bizim kanun koyucumuzda toplumun temel taşı olan aileyi ve onun en önemli bileşenleri olan kadın, çocuk ve diğer fertleri korumak amacıyla çeşitli düzenlemeler yapmıştır.

Bu düzenlemelerin ilki 1982 Anayasası kapsamında yapılmıştır. Buna göre, toplumun temel yapısının aile olduğu, ailenin ilk halini oluşturan eşlerin eşit olduğu, bu eşitliğin sağlanması için hem eşler hem de çocuklar² için uygulanacak tedbirlerin ise eşitliğe aykırı olmayacağını düzenlenmiştir (Anayasa madde 10/2³ ve madde 41/1⁴)⁵.

Bu amaçla aile ve özellikle kadının daha etkin şekilde korunması amacıyla bu alanda özel yasaların çıkartılmasını zorunlu kılmıştır. Bu anlamda olmak üzere 14/01/1998 tarihli 4320 sayılı⁶ “*Ailenin Korunmasına Dair Kanun*”⁷ yürürlüğe girmiştir. Bu kanunun zamanla ortaya çıkan ihtiyaçları karşılayamaması sebebiyle ilgili kanun kaldırılmış yerine çalışmamızın da temelini oluşturan 08/03/2012 tarihli 6284 sayılı “*Ailenin Korunması ve Kadına*

---

² Çocukların ve zayıfların korunması Aile Hukukunun temel prensiplerindedir (Sağlam İpek: Turkish Family Law, İstanbul 2019, s.3).

³ Anayasa madde 10/2:

...Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz....

⁴ Anayasa madde 41/1:Aile, Türk toplumunun temelidir ve eşler arasında eşitliğe dayanır....

⁵ Öztürk Necla/Yarar Güven/Arslan Şule: Türk Hukukunda Kadın, Ankara 2017, s.1-41.

⁶ Çalışmanın devamında “mülga kanun” olarak belirtilecektir.

⁷ Aile içi şiddet önleme konusunda reform niteliğinde yasal bir düzenleme olan 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanunun temel amacı aile içinde şiddet uygulayan bireyi, ortak yaşam alanından uzaklaştırarak ve gerekli olan tedbirleri uygulamaya koyarak aile içi şiddet önlemektir (Gençcan Ömer Uğur: Aile Hukuku (Aile), Ankara 2011, s.927).

*Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun*⁸” ve kanunun uygulamasını göstermek üzere “*Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanuna İlişkin Uygulama Yönetmeliği*”⁹ yürürlüğe girmiştir.

Bu kanun bilhassa aile içi şiddetin önlenmesi amacıyla etkili hükümler getirmiştir. Bu kapsamda sadece mahkemelere değil mülki idari amir ve kolluk amirini de yetki tanımıştır¹⁰. Böylece tedbirlerin ivedi ve etkili şekilde uygulanması amaçlanmıştır.

Uygulanacak tedbirler yönünden en önemli husus ise, uygulamanın temel insan haklarına dayalı, kadın erkek eşitliğine duyarlı, sosyal devlet ilkesine uygun, adil, etkili ve süratli şekilde olmalı ayrıca hem mağdur hem de şiddet uygulayan yönünden uygulanacak tedbirler insan onuruna yakışır şekilde uygulanmalıdır¹¹.

2. KANUN'DA ÖNGÖRÜLEN KORUYUCU ve ÖNLEYİCİ TEDBİRLER

GENEL OLARAK

Kanunda, şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınların, çocukların, aile bireylerinin ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru olan kişilerin korunması ile bu kişilere yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla alınacak tedbirlere ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

Kanunda, şiddet ve kadına yönelik şiddet tanımlarına yer verilmiş, koruyucu ve önleyici tedbir kararlarına ayrıntılı şekilde değinilerek, şiddetin önlenmesi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin olarak uygulanmasına

---

⁸ Çalışmanın devamında “kanun” olarak belirtilecektir.

⁹ Çalışmanın devamında “yönetmelik” olarak belirtilecektir.

¹⁰ Kılıçoğlu Ahmet: Aile Hukuku, Ankara 2015, s.263-264;

¹¹ Gençcan Ömer Uğur: 6100 Sayılı HMK Hükümlerine Göre Aile Mahkemesi Davaları, Ankara 2012, s.679.

yönelik destek hizmetlerinin verildiği, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerinin (ŞÖNİM) görev ve sorumlulukları ortaya konulmuştur¹².

Türk Medeni Kanunu'nda ailenin korunmasına yönelik çeşitli düzenlemeler bulunsa da bu düzenlemeler tek başına etkin koruma için yeterli değildir. Buna karşı TMK' de kadına karşı ve ev içi şiddet hususlarında ayrı bir düzenleme bulunmaması ayrıca mahkemeler üzerinde bulunan iş yoğunluğu da dikkate alındığında ilgili tedbirler yönünden süratli ve adilane kararlar almak zorunlu hale gelmiştir¹³. Bu kapsamda bilhassa etkili ve doğrudan sonuç olmak maksadıyla kanun koyucu Hâkim kararı yanında Mülki İdare Amiri ve Kolluk Amiri özelinde de bir takım yetkiler ve uygulamalar düzenlemiştir.

MÜLKİ AMİR TARAFINDAN VERİLECEK KORUYUCU TEDBİRLER

Şiddete uğrayan ya da şiddet tehlikesi altında olan kişiler hakkında mülki amirin veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde kolluk amirinin başvurabilecekleri koruyucu tedbirler ayrıntılı ve açık şekilde kanunda düzenlenmiştir.

Kanun maddesinde sayılan tedbir hükümleri örnek olarak düzenlenmiş olup, sınırlayıcı (numerus clausus) değildir (madde 3¹⁴)¹⁵. Buna göre, mülki

---

¹²<https://cigm.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/18220201432351541-nolu-genelge.pdf>, E.T. 27/10/2022.

¹³ Tuna Oğuzhan: Ailenin Korunmasına ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun Kapsamı ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar, Ankara 2021, s.55.

¹⁴ Kanun madde 3: a) Kendisine ve gerekiyorsa beraberindeki çocuklara, bulunduğu yerde veya başka bir yerde uygun barınma yeri sağlanması. b) Diğer kanunlar kapsamında yapılacak yardımlar saklı kalmak üzere, geçici maddi yardım yapılması. c) Psikolojik, meslekî, hukukî ve sosyal bakımdan rehberlik ve danışmanlık hizmeti verilmesi. ç) Hayatî tehlikesinin bulunması hâlinde, ilgilinin talebi üzerine veya resen geçici koruma altına alınması. d) Gerekli olması hâlinde, korunan kişinin çocukları

idari amir her somut olay özelinde ilgili sayılan tedbirleri ve benzer olan diğer tedbirler yönünden delil aranmaksızın karar verebilecektir.

Burada açıkça kanun eliyle mülki idari amirin yetkisi genişletilmiş durumdadır. Delil aranmaksızın benzer tüm tedbir kararlarının alınabileceğini düzenlese de mülki amirin kanunun amacı doğrultusunda etkin, ivedi ve keyfilikten uzak şekilde sadece “*koruyucu*” anlamda tedbir kararı vermesi esastır¹⁶.

Uygun Barınma Yeri Sağlanması

Şiddete uğrayan kimselerin, bu eylemlere boyun eğmelerinin, razı olmalarının nedenlerinden biri de, şiddetten kaçıp sığınabilecekleri bir yerlerinin olmamasıdır.

Bilhassa kadınlar, ailelerinin evine sığınmayı tercih etse de şiddet uygulayan tarafından tahmini kolay olduğu düşünüldüğünde, tehlikenin önlenmesi bakımından faydalı bir çözüm değildir. Öte yandan yılların bize getirdiği tecrübelerle bakıldığında, hastalıklı zihniyete sahip olan failin şiddet mağduruna ve ailesine yönelttiği tehditler ve hatta uyguladığı şiddet, mağdurun

---

varsa çalışma yaşamına katılımını desteklemek üzere dört ay, kişinin çalışması hâlinde ise iki aylık süre ile sınırlı olmak kaydıyla, on altı yaşından büyükler için her yıl belirlenen aylık net asgari ücret tutarının yarısını geçmemek ve belgelendirilmek kaydıyla Bakanlık bütçesinin ilgili tertibinden karşılanmak suretiyle kreş imkânının sağlanması. Gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde birinci fıkranın (a) ve (ç) bentlerinde yer alan tedbirler, ilgili kolluk amirlerince de alınabilir. Kolluk amiri evrakı en geç kararın alındığı tarihi takip eden ilk işgünü içinde mülki amirin onayına sunar. Mülki amir tarafından kırksekiz saat içinde onaylanmayan tedbirler kendiliğinden kalkar.

¹⁵Moroğlu Nazan: Uluslararası Sözleşmelerde ve Türk Hukukunda Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi, Kazancı Hukuk Dergisi, C.8, S.97-98, İstanbul 2012, s.37.

¹⁶Tuna,s.57.

ailesinin yanına saklanması pek de mantıklı bir çözüm olmadığını göstermektedir¹⁷.

Kanunda belirtilen tedbirlerden ilki, şiddet mağduruna ya da şiddete uğrama tehlikesi altında bulunanlara ve varsa çocuklarına, mülki amirin vereceği bir kararla uygun barınma yerinin sağlanmasıdır.

Buna göre, ilgili mülki amir şiddete uğrama tehlikesi altında olanlar da dâhil olmak üzere şiddet mağdurlarının barınmasına yönelik karar verebilir. Hakkında barınma yeri sağlanmasına karar verilen kişiler Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına ait veya Bakanlığın gözetim ve denetimi altında bulunan yerlere yerleştirilir.

Ülkemizde Bakanlık bünyesinde yer alan sığınma evlerinin sayısının yetersizliği göz önüne alındığında, mağdurların tamamının bu hizmetten yararlandırılması mümkün olmayabilir. O halde korunan kişiler; mülki amir, kolluk veya Bakanlığın yapacağı talep üzerine kamu kurum ve kuruluşlarına ait sosyal tesis, yurt veya benzeri yerlerde güvenli nakilleri sağlanıncaya kadar geçici olarak barınacaktır¹⁸.

Hakkında tedbir kararı uygulanan mağdur, eğer gösterilen yerde kalmak istemezse aydınlatılmış rızası¹⁹ alınmak suretiyle istediği yere ŞÖNİM

---

¹⁷ Bölükbaşı Özge: 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Kapsamına Kadının ve Aile Bireylerinin Korunması, Ankara 2015, s.121.

¹⁸Bölükbaşı,s.122.

¹⁹Yönetmelik madde 3/1-a:

Aydınlatılmış rıza: Korunan kişinin kendisi hakkında verilebilecek tedbir kararının anlayabileceği bir biçimde sebepleri, aşamaları ve sonuçları hakkında açıklama yapılarak bilgilendirilmesi ve özgür iradesi ile bu hususların tamamını anlayıp kabul ettiğine dair yazılı beyandır. ...

tarafından ulaştırılacak ve kişinin hayati tehlikesi²⁰ bulunması halinde gerekirse kolluk²¹ marifetiyle refakat talep edebilecektir.

Barınma yerinin sağlanması hususu uygulama yönetmeliğinde kazuistik şekilde düzenlenmiştir. Bu düzenlemenin bilhassa eşler arasında gerçekleşen şiddet veya şiddet tehlikesi durumunda önemi ortaya çıkmaktadır. Şiddet gören ya da şiddet tehlikesi altında olan eş, şiddet uygulayandan uzaklaşmak ve korunmak istemi en doğal hakkıdır. Bu somut durum da adeta kişinin başını sokacak yer aramasına sebebiyet verecektir. Ülkemizde bazı bölgelerde “*kadın eşin yerinin evi ya da kocasının yanındır*” fikrinin hâkim olduğu da düşünüldüğünde bazı hallerde yakınların hatta anne ve babanın²² evi bile mağdurun kullanımına kapalıdır. İşte tam da bu durumda barınma evi en etkili ve tercihe şayan çözüm yöntemi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kadın konukevlerine kabulünü isteyen kadınlar ilgili kamu kurumları, ŞÖNİM vb. aracılığıyla kolluğa başvurabileceklerdir. Sığınma evlerinde gizlilik ve güvenlik ilkesi gereği kadınların bilgi ve belgeleri açıklanması yasak olup kadınların hayatlarıyla ilgili tüm kararları kendi özgür iradeleriyle vermeleri hususunda tam bir iradi serbestlik mevcuttur. Ayrıca kadınlar, 12 yaşa kadar olan erkek veya kız çocuklarıyla beraber ilgili yerde barınabileceklerdir. 12 yaşından büyük çocuklar için ise uygun kuruluşlar ya da çocuk sığınma evlerine yerleştirme seçenekleri mevcuttur.

---

²⁰Yönetmelik madde 3/1-f:

...Hayati tehlike: Bir kimsenin ölümle sonuçlanabilecek bir şiddet olayına maruz kalması ya da kalma ihtimalinin bulunması halidir. ...

²¹Yönetmelik madde 3/1-h:

...Kolluk: Polis, jandarma ve sahil güvenlik birimleridir....

²²Opuz/Türkiye davasında da benzer şekilde annesinin yanına sığınan Nahide Topuz'un şiddetle mücadelesi sonucu şiddet uygulayan kişi mağdurun annesini öldürmüştür.

Geçici Maddi Yardım Sağlanması

Mülki amir diğer kanunlar kapsamında yapılacak maddi yardımlar saklı kalmak kaydıyla kanun kapsamında mağdura maddi yardım yapılmasına karar verebilecektir. Bu şekilde şiddet mağdurunun şiddet uygulayana ekonomik açıdan muhtaç olmasının önüne geçilmiş olacaktır (madde 17²³)²⁴.

Yönetmeliğe göre, geçici maddi yardım kararı ilgiliye tevhim veya tebliğ edilerek uygulanmak üzere ŞÖNİM' e gönderilecektir.

Konukevi hizmetlerinden yararlanan ve geliri olmayan kadın veya çocuklar geçici maddi yardım yapılmasına karar verilmemişse sosyal inceleme raporu alınarak kurum müdürü teklifi ŞÖNİM tarafından yapılacak onay sonrası maddi yardım sağlanabilecektir²⁵.

Danışmanlık Hizmeti

Şiddetin hangi türünde olursa olsun şiddetin psikolojik boyutu olan korku, kaygı, sinirsel durumlar gibi yan etkileri gözlemlenmektedir²⁶. İşte bu

---

²³ Kanun Madde 17: Bu Kanun hükümlerine göre geçici maddi yardım yapılmasına karar verilmesi hâlinde, onaltı yaşından büyükler için her yıl belirlenen aylık net asgari ücret tutarının otuzda birine kadar günlük ödeme yapılır. Korunan kişinin birden fazla olması hâlinde, ilave her bir kişi için bu tutarın yüzde yirmisi oranında ayrıca ödeme yapılır. Ancak, ödenecek tutar hiçbir şekilde belirlenen günlük ödeme tutarının bir buçuk katını geçemez. Korunan kişilere barınma yeri sağlanması hâlinde bu fıkrada belirlenen tutarlar yüzde elli oranında azaltılarak uygulanır. Bu ödemeler, Bakanlık bütçesine, geçici maddi yardımlar için konulan ödenekten karşılanır. Yapılan ödemeler, şiddet uygulayandan tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde tahsil edilir. Bu şekilde tahsil edilemeyenler 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre ilgili vergi dairesi tarafından takip ve tahsil edilir. Korunan kişinin gerçeğe aykırı beyanda bulunduğu tespit edildiğinde yapılan yardımlar, bu kişiden 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsil edilir.

²⁴ Günay Mehmet: 6284 Sayılı Kanuna Göre Koruyucu ve Önleyici Tedbirler, TAAD, Y.3, S.10, Temmuz 2012,s.660.

²⁵ Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik madde 23/2.

²⁶ Aksakal Hülya/Atasayar Mehmet: Aile İçi Kadına Yönelik Şiddetin Biyo-Psiko-Sosyal Sonuçları Üzerine Bir Çalışma, ABD, S.26, Eylül-Ekim 2021, s.2.

sebeplerle kanun koyucu mağdur üzerindeki şiddetin psikolojik etkilerini azaltmak için rehabilite edilmesi amacıyla ilgili düzenlemeyi yapmıştır (madde 3/1-c²⁷). İş bu tedbir kararının önemi ise, şiddetin mağdur üzerindeki psikolojik etkilerin önlenmesi ve engellenmesi olarak değerlendirilebilecektir²⁸.

Bu hizmetin verilmesindeki asıl amaç geçici olarak korunan veya yardım edilen kişinin bundan sonra hayatla kendi başına mücadele edebilmesini ve bir meslek edinerek geçimini temin etmesini sağlamaktır. Korunan kişinin hukuki rehberliğe ihtiyacı olması halinde ise, şiddet veya şiddet tehlikesi dolayısıyla açılan ve herhangi bir şekilde haberdar olduğu idarî, cezaî, hukukî her tür davaya ve çekişmesiz yargıya müdahil olmayı da içeren gerekli destek ve danışmanlık hizmeti verilecektir²⁹.

Geçici Koruma Altına Alınması

Mülkî amir tarafından alınması gereken tedbirlerden en önemlisi, hayati tehlikenin varlığı halinde şiddet mağdurunun geçici koruma altına alınmasıdır.

Çünkü bir kimsenin korunması gereken en temel hakkı onun yaşama, nefes alma hakkıdır. Bu hak kişiye tam ve sağlıklı olarak hayatını devam ettirmesini sağlar. Yani şiddetten korunan başta kadın olmak üzere tüm

---

²⁷ Madde 3/1-c:

...Psikolojik, meslekî, hukukî ve sosyal bakımdan rehberlik ve danışmanlık hizmeti verilmesi...

Yönetmelik Madde 9:

Korunan kişiye, kişinin psikolojik ve sosyo-ekonomik durumu değerlendirilerek, hakları, destek alabileceği kurumlar, meslek edindirme kurslarına katılmasına yönelik faaliyetlerde bulunmayı da kapsayacak şekilde iş bulma ve benzeri konularda gelişmesi ve uyum sağlaması, gerekli olan seçimleri, yorumları, planları yapması ve kararları vermesine yarayacak bilgi ve becerileri kazandırmak ve psikolojik destek sağlamak üzere ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği içerisinde gerekli hizmetler verilir

²⁸Günay,s.661.

²⁹Bölükbaşı,s.124.

mağdurların vücut bütünlüğünü ve yaşam hakkını korumak devletin görevidir. Hayati tehlike altında olmayan kadınların barınmaları için bir yer bulmak, onların beslenmesini ve bakımını üstlenmek kolaydır. Zor olan onu hayatta tutabilmektir. Ancak ne yazık ki her gün kadına yönelik şiddet, ölüm ve yaralama olaylarıyla karşılaşmaktadır³⁰.

İşte kanun koyucu bu duruma etkili ivedi olarak müdahalede bulunmak için kanunda mağdurun hayati tehlikesi bulunması halinde talep halinde veya şartlar sebebiyle re'sen olacak şekilde hareket geçebilecek böylece mağduru koruma yoluna gidecektir (madde 3/1-ç³¹).

Her ne kadar hayati tehlike kavramı kanunda lafzi olarak geçmişse de bu kavramın hangi halleri karşıladığı hususunda kanunda açık bir hüküm yoktur. Bu durum tamamen somut olayın hali ve şartlarına göre değerlendirilmesi gerekecektir.

Hayati tehlike altında olan şiddet mağduru, kolluk tarafından gerektiğinde her türlü teknik cihaz ve donanımlarla yirmi dört saat esaslı olarak aralıksız şekilde, şiddet uygulayan veya uygulama tehlikesi olan kişilerden gelebilecek tehlikelerden korunmak amacıyla geçici koruma altına alınabilecektir³².

Kanun koyucu önlem alma konusunda gerekli tedbirleri o kadar geniş öngörmüştür ki buna göre kanun uygulama yönetmeliğinde bu hususta mağdurun korunması amacıyla durumun hal ve şartları bağlamında yapılacak

---

³⁰Bölükbaşı,s.133.

³¹Kanun madde 3/1-ç:

...Hayatî tehlikesinin bulunması hâlinde, ilgilinin talebi üzerine veya resen geçici koruma altına alınması,...

³²Tuna,s.63.

değerlendirme sonucunda tanık koruma uygulamaları mağdur hakkında uygulanabilecektir (Yönetmelik madde 10/3³³).

Kanaatimizce; kanun koyucunun bu geniş ve önemli yetkiyi il ve ilçelerde mülki idari amir yani yönetici konumunda olan vali ve kaymakamlara vermesinin sebebi, bu makamlarda olan kişilerin halk ile olan yakın irtibatları ve devlet tüzel kişiliğini temsil etmeleri sebebiyle bakanlıkların taşra teşkilatlarının amiri konumunda olmalarıdır. Düzenleme yeri geldiğinde mağdurun hayatını kurtarabilme önemi olduğu için isabetlidir. Yoksa bu yetkinin sadece hâkim eliyle kullanılması durumunda, iş yükünün bir hayli arttığı mahkemeler nezdinde yapılacak başvuru ve verilecek karar sürecinde telafisi imkânsız zararlar ortaya çıkabilecek bu da kanunun amacının gerçekleşmemesine neden olması ihtimali doğacaktır.

Çocuklar İçin Kreş İmkânı Sağlanması

Mülki amir, korunan kişinin çocukları için kreş imkânının sağlanması yönünde koruyucu tedbire de karar verebilir (madde 3/1-d³⁴).

---

³³Yönetmelik madde 10/3:

... Korunan kişinin ne şekilde koruma altına alınacağı, şiddet mağduruna yönelik muhtemel tehdit ve risk göz önüne alınarak şiddet mağduru ve şiddet uygulayanın durumunun değerlendirilmesi suretiyle 11/11/2008 tarihli ve 27051 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Cumhuriyet Başsavcılıkları ve Mahkemelerce Alınacak Tanık Koruma Tedbirlerine İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelikte yer alan fiziki koruma tedbirleri hâkim veya mülki amir tarafından, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde kolluk tarafından belirlenir

...

³⁴Kanun Madde 3/1-d:

...Gerekli olması halinde, korunan kişinin çocukları varsa çalışma yaşamına katılımını desteklemek üzere dört ay, kişinin çalışması halinde ise iki aylık süre ile sınırlı olmak kaydıyla, on altı yaşından büyükler için her yıl belirlenen aylık net asgari ücret tutarının yarısını geçmemek ve belgelendirilmek kaydıyla Bakanlık bütçesinin ilgili tertibinden karşılanmak suretiyle kreş imkânının sağlanması...

Buna göre, koruma altına alınan kişinin çalışma hayatına katılımını desteklemek üzere dört aylık süre için, kişi hâlihazırda çalışmakta ise iki ay süre ile sınırlı olarak kreş imkânı sağlanabilmektedir.

Bu tedbirin amacı, şiddet mağduru kadının çocukları ile birlikte şiddet ortamından uzaklaşarak kendisine yeni bir hayat kurmasını ve bu bakımdan ekonomik olarak kendi ayakları üzerinde durabilmesini desteklemektir.³⁵

Kanaatimizce; bu düzenleme genel anlamda değerlendirildiğinde mağduru hem devletin desteğini arkasına almasını hem de çalışma hayatına katılmasını böylece topluma katma değer katması bağlamında çok önemlidir. Nitekim mağdur çalışma hayatına katılması esnasında varsa çocuğunu güvendiği bir yere bırakmış olacak hem de kreş maliyeti yönünden destek verilmiş olacaktır³⁶.

Kanun koyucu bu tedbir kararını düzenlerken her mağdur için bu hali öngörmemiş bu durumu ise *“gerekli görülmesi hali”* ile sınırlamıştır.

KOLLUK AMİRİ TARAFINDAN ALINACAK KORUYUCU VE ÖNLEYİCİ TEDBİRLER

Her toplumda ortak yaşamın sürdürülebilmesi için düzen, disiplin ve nizama ihtiyaç vardır. Bu olguların hayata geçmesi için dolayısıyla temel hak ve özgürlüklerin korunması, ülke güvenliği ve genel kamu sağlığını temin etmek amacı devletin başlıca görevleri arasındadır³⁷.

---

³⁵ Kaya Kızılırmak Cansu: 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'da Öngörülen Mülki Amir Tarafından Verilecek Koruyucu Tedbirler, İstanbul Hukuk Mecmuası, 78 (3), İstanbul 2020, s.1161.

³⁶ Aynı yönde bkz. Günay,s.662; Kaya Kızılırmak,s.1162.

³⁷ Günday Metin: İdare Hukuku, B.19, Ankara 2013, s.292 vd.; Gözler Kemal/ Kaplan Gürsel: İdare Hukuku Dersleri, B.12, s. Ankara 2012, s.577 vd.; Zabunoğlu Yahya Kazım: İdare Hukuku, C.1, Ankara 2012, s.546 vd.

Devlet adına bu kamu düzenini sağlama ve koruma görevi kolluk görevlilerine verilmiştir. Yönetmeliğe göre, kolluk görevlileri olarak jandarma, polis ve sahil güvenlik birimleri, amir olarak ise ilgili birimin başında bulunan sorumlu kişiler sayılmıştır (yönetmelik madde 3/1-h,³⁸).

İlgili birimlere kanun koyucu tarafından meydana gelebilecek şiddeti önleme şeklinde önleyici kolluk görevi, meydana gelmiş olan şiddet eylemi karşısında ise yakalama ve gözaltı işlemi gibi adli kolluk işlemlerini yapma yetkisi tanınmıştır³⁹.

Kolluk amirine verilen genel yetkinin yansımalarından biri de kanuna göre verilen önleyici ve koruyucu yetki imkânıdır. Buna göre, kolluk amiri, mülki idari amir ve hâkim tarafından verilebilecek bazı önleyici ve koruyucu önlemlerin bazılarını hükmedebilecektir.

Burada dikkat edilmesi gereken en önemli iki usuli husus bulunmaktadır. Bunlardan ilki, tedbirlerin ancak *“gecikmesinde sakınca bulunan hallerde”* verilebilmesidir. Bu hal, kavramın lafzından da görüleceğe üzere tamamen takdiri ve her somut olay yönünden ayrı düşünülmesi ve değerlendirilmesi gerekli halleri kapsar.

Diğeri ise, alınan kararın *“en geç tedbirin alındığı tarihi takiben ilk iş günü içinde mülki amirin tasdikine arz edilmesi, mülki idari amirce kırk sekiz*

---

³⁸Yönetmelik madde 3/1-h,₁:

...h) Kolluk: Polis, jandarma ve sahil güvenlik birimlerini,

1) Kolluk amiri: Hakkında tedbir kararı verilen kişilerin yerleşim yeri veya bulunduğu ya da tedbirin uygulanacağı yerdeki Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından atamalarındaki usule göre konu ile yetkili ve görevli kolluk biriminin komutanını/amirini,...

³⁹ CMK madde 90 ve 91: Kolluk, tutuklama veya yakalama kararı düzenlenmesini gerektiren ve gecikmesinde sakınca bulunan hallerde ve Cumhuriyet Savcısına veya amirlerin derhal başvurma olanağı da yoksa yakalama yetkisine sahiptir. Yakalanan kimse hakkında savcıya derhal bilgi verilmelidir. Verilen bilgi üzerine savcılığa bırakılmayanlar ise gözaltına alınır (Bölükbaşı,509.dpn,s.127).

saat içinde tasdik edilmesi” halidir. Buna göre, aksi durumda alınan karar re’sen ortadan kalkacaktır. Süre hesaplanması yapılırken tatil günlerinin hesaba katılması, sürenin sonunun resmi tatil ya da hafta sonuna rast gelmesi halinde ise takip eden ilk iş gününün bitiminde son günün sona ereceği göz önüne alınması gereklidir⁴⁰.

Uygulamada, kolluk kuvvetlerinin her olay karşısında kanunun yetki verdiği koruyucu ve önleyici tedbirleri uygulama ve standartlaştırması sorunu mevcuttur. Şöyle ki, her şikâyet durumunda bilhassa tüm önleyici tedbirleri uygulayarak adeta sorumluluk altına girmeme kastı güdülmektedir. Yine, şablon tedbir formlarının oluşturulduğu ve adeta uzun banka sözleşmelerinin altına müşteri tarafından imzalanmak suretiyle kabul edilmesi mantığıyla mağdurun imzasının alındığı görülmektedir.

Bunun yerine kanaatimizce; öncelikle kolluk kuvvetlerine kanun ve yönetmeliğin ilgili tedbirlerinin hangilerinin hangi olaylarda uygulanması gerektiği konusunda eğitim verilmeli ve şablon talep formları yerine açıkça kolluk amirinin kanaatini gösterir raporların hâkim onayına sunulması düzenlemesi getirilmelidir. Böylece hem uygulanan tedbir etkili, adil ve taraf menfaatini gözetir olacaktır.

Koruyucu Tedbir Kararları

Kolluk amiri, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde; mülki idari amir tarafından alınabilecek koruyucu tedbirlerden barınma yerinin sağlanması ve geçici koruma altına alınmasına ilişkin tedbirleri uygulayabilecektir.

Buna göre, kolluk amiri korunan kişi ve varsa çocukları hakkında yalnızca uygun barınma yeri sağlanmasına veya geçici koruma altına alınmasına

---

⁴⁰ Kandemir Fersu Ege: Kadına Karşı Şiddet ve Ailenin Korunması Sorununun Türk Hukuk Mevzuatı ve Uluslararası Sözleşmelerdeki Yeri, İzmir 2018, s.129.

ilişkin tedbirlere başvurabilecektir. Başka bir anlatımla mülki amir tarafından alınabilecek; çocuklar için kreş imkânı, geçici maddi yardım, rehberlik ve danışmanlık hizmeti tedbirlerine karar veremeyecektir. Ayrıca kolluk amiri, kanunda yer alan mülki amire verilen, kanunda sayılmayan diğer tedbirlere karar verme yetkisine sahip değildir⁴¹.

Önleyici Tedbir Kararları

Kolluk amiri, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde hâkim tarafından alınabilecek önleyici tedbirlerden bazılarına karar verebilecektir. Kanuna kolluk amirinin hangi önleyici tedbirlere başvurabileceğini detaylı olarak düzenlenmiştir (madde 5/1⁴²). Kolluk amirinin bu tedbirlere başvurabilmesi için kişinin şiddete başvurduğu veya başvurma riskinin olduğu konusunda somut olguların mevcudiyeti elzemdir⁴³.

Kanuna göre, kolluk amiri tarafından alınan kararın alındığı tarihi takip eden ilk işgünü içinde hâkimin onayına sunulmalıdır. Aksi halde tedbirler kendiliğinde ortadan kalkacaktır (madde 5/2⁴⁴).

---

⁴¹Bölükbaşı, s.127.

⁴² Madde 5/1:

Şiddet mağduruna yönelik olarak şiddet tehdidi, hakaret, aşağılama veya küçük düşürmeyi içeren söz ve davranışlarda bulunmaması⁴².

Müşterek konuttan veya bulunduğu yerden derhâl uzaklaştırılması ve müşterek konutun korunan kişiye tahsis edilmesi.

Korunan kişilere, bu kişilerin buldukları konuta, okula ve işyerine yaklaşmaması. ... Gerekli görülmesi hâlinde korunan kişinin, şiddete uğramamış olsa bile yakınlarına, tanıklarına ve kişisel ilişki kurulmasına ilişkin hâller saklı kalmak üzere çocuklarına yaklaşmaması.....

⁴³ Kandemir, s.131.

⁴⁴Kanun madde 5/2:

...Kolluk amiri evrakı en geç kararın alındığı tarihi takip eden ilk işgünü içinde hâkimin onayına sunar. Hâkim tarafından yirmidört saat içinde onaylanmayan tedbirler kendiliğinden kalkar...

Yukarıda anlatılan şekilde mülki amir ya da hâkimin verebileceği bazı tedbirlerin kolluk amiri tarafından da verilebiliyor olması telafi güç zararların doğmasını engelleyebilecektir. Ancak kararların mülki amir veya hâkim tarafından belli bir süre içinde onaylanması, onaylanmazsa kendiliğinden ortadan kalkması, uygulamada bazı zararlara yol açacağı düşünülmektedir⁴⁵. Örnek verilecek olursa; şiddet gören birinin cuma akşamı kolluğa sığındığında ve kolluk amiri tarafından belirtilen tedbirlerin uygulanmasının akabinde kararın mülki idari amir veya hâkime sunulamaması durumunda karar kendiliğinde kalkacak ve ölümle sonuçlanabilecek olayların meydana gelmesine sebebiyet verilebilecektir⁴⁶.

Kanun koyucu bu boşluğu öngörmesi sebebiyle yukarıda anlatıldığı gibi son günün resmi tatil veya hafta sonuna denk gelmesi durumunda son gün süreyi takip eden ilk iş gününe sarkacağını düzenlemiştir.

HÂKİM TARAFINDAN ALINACAK KORUYUCU ve ÖNLEYİCİ TEDBİRLER

Koruyucu Tedbir Kararları

1.4.1.1.Genel Olarak

Şiddete uğrayan ya da uğrama tehlikesi bulunan kişilerin korunabilmesi için kanun sadece mülki idari amir ve kolluk amirine yetki vermemiştir. İlgili kişilerin haricinde hâkime de bu kanunda belirlenen koruyucu ve önleyici tedbirler alma yetkisi verilmiştir (madde 4⁴⁷).

---

⁴⁵Moroğlu Nazan: Uluslararası Sözleşmelerde ve Türk Hukukunda Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi, Kazancı Hakemli Hukuk Dergisi, C.8, İstanbul 2012, s.39.

⁴⁶Moroğlu,s.39.

⁴⁷Kanun madde 4:

Bu Kanun kapsamında korunan kişilerle ilgili olarak aşağıdaki koruyucu tedbirlerden birine, birkaçına veya uygun görülecek benzer tedbirlere hâkim tarafından karar verilebilir: a) İşyerinin değiştirilmesi. b) Kişinin evli olması hâlinde müşterek yerleşim

Kanun tarafından düzenlenmiş tedbirler tahdidi değildir. Buna göre, hâkim tedbirlerden bir veya birkaçına hükmedebileceği gibi benzer tedbirlere de karar verme yetkisine sahiptir.

Başka bir deyişle hâkim, somut olayın özelliğine göre, kanunda sayılan tedbirlerin yetersiz kalacağına kanaat ederse, maddede yer almayan başkaca tedbirlere de başvurabilecektir. Yani hâkim, mülki idari amir tarafından verilen koruyucu tedbirlere hatta somut olayın gereklerine göre tamamen farklı tedbirler uygulayabilecektir⁴⁸.

İşyerinin Değiştirilmesi

Hâkim, kişinin muhtemel bir şiddet fiiline uğramasının ya da daha evvel uğranan şiddet eyleminin tekrarlanması ihtimalinin engellenmesi için işyerinin değiştirilmesi tedbirine karar verebilecektir.

Bu tedbir, hakkında tedbir uygulanacak kişinin memur, işçi veya serbest meslek sahibi olmasına değişiklik gösterecektir.

Yönetmeliğine göre, hâkim korunan kişinin tabi olduğu mevzuat hükümlerine göre, talebinin bulunması halinde veya onayı alınmak suretiyle işyerinin bulunduğu il ya da il dışına değiştirilmesine karar verebilecektir⁴⁹.

Örneğin korunan kişinin devlet memuru olması durumunda kişi hakkında yer değiştirme 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, Devlet

---

yerinden ayrı yerleşim yeri belirlenmesi. c) 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanunundaki şartların varlığı hâlinde ve korunan kişinin talebi üzerine tapu kütüğüne aile konutu şerhi konulması. ç) Korunan kişi bakımından hayatî tehlikenin bulunması ve bu tehlikenin önlenmesi için diğer tedbirlerin yeterli olmayacağına anlaşılması hâlinde ve ilgilinin aydınlatılmış rızasına dayalı olarak 27/12/2007 tarihli ve 5726 sayılı Tanık Koruma Kanunu hükümlerine göre kimlik ve ilgili diğer bilgi ve belgelerinin değiştirilmesi....

⁴⁸ Bölükbaşı, s.129.

⁴⁹ Karakaya Ramazan: Uygulamada Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, Ankara 2016, s.37.

Memurlarının Yer Değiştirme Suretiyle Atamalarına İlişkin Yönetmelik ve kişinin istihdam edildiği bakanlığın düzenlemiş olduğu, yönetmelik ya da genelge hükümlerine göre karar vermelidir.⁵⁰ Karar, hâkim⁵¹ tarafından, korunan kişi bakımından en uygun koşullar göz önüne yerine getirilmek üzere ilgili kuruma tebliğ edilecek, ilgili kurum tarafından verilen karar ise gecikmeksizin yerine getirilmelidir.

Uygulamada; bilhassa bu tedbirin istismar edildiği durumlar mevcuttur. Şöyle ki; özellikle devlet memuru olup statüsü gereği tayini çıkmayan ya da sözleşmeli olarak istihdam ediliyorsa başka yere nakli gerçekleşmeyen kişi hayal ürünü beyanlar ya da bu tedbirin uygulanmasının gereksiz olduğu haller yönünden yanıltıcı ifadelerde bulunabilmektedir. Mağdurun bu tedbir kapsamında talebi olduğunda hâkimin mağdur ve şiddet uygulayanı davet ederek dinlemesi, taraflar arasında varsa ceza soruşturması ya da kovuşturmasına ilişkin dosyaları celp ederek incelemesi, sonunda da bu tedbirin olaya uygulanması gerekip gerekmediği hususunu iyi değerlendirmesi gerekir.

Yeni Yerleşim Yeri Belirlenmesi

Yönetmeliğe göre hâkim tarafından, korunan kişinin talebi üzerine kişinin evli olması halinde müşterek yerleşim yerinden ayrı yeni bir yerleşim yeri belirlenebilecektir (yönetmelik madde 14/1⁵²⁵³).

---

⁵⁰ Bölükbaşı, s.130.

⁵¹ “...Mahkemece verilen nihai kararlara karşı temyiz yoluna başvurulabilir (HUMK m.427). 6284 sayılı Kanununun 9. maddesi gereğince bu kanun hükümlerine göre verilen kararlara karşı ilgililerin Aile Mahkemesinde itiraz edebileceği açıklanmıştır...” (Y.2.HD, 16080/15101, 23/11/2016 T) (UYAP).

⁵² Yönetmelik madde 14/1:

Hâkim tarafından, korunan kişinin talebi üzerine kişinin evli olması hâlinde müşterek yerleşim yerinden ayrı bir yerleşim yeri belirlenebilir.

...

İlgili tedbirin uygulanması için, eşler arasında yasanın kabul ettiği anlamda resmi bir evlilik bulunması en azından kayıtlarda geçmesi şarttır. Geçersiz bir evlilik dahi hâkim tarafından iptal edilinceye kadar geçerli bir evliliğin hüküm ve sonuçlarını doğuracaktır. Yani bu tedbir için hâkimin evliliğin geçerli olup olmadığı hususu irdelenmeyecektir. Ancak fiili beraberlik durumlarında bu tedbire karar verilemeyecektir. Eşlerin ayrı yaşıyor olması ise bu tedbirin uygulanmasına engel değildir⁵⁴.

Peki, TMK madde 197'den⁵⁵ ayrı olarak eşlerin iş veya başka bir sebepten ayrı yerleşim yerlerine sahip olmaları durumunda bu tedbir yönünden karar alınabilecek mi?

Bu tarz durumlarda ilgili tedbiri uygulamak hayatın olağan akışına uygun olmadığı gibi herhangi bir şekilde uygulaması durumunda sonuç olarak sadece kâğıt üzerinde karar alınmasına sebep olacaktır. Kanaatimizce;bu tarz durumlarda diğer uygun düşen tedbirlerin hâkim tarafından takdir edilmesi daha uygun görülmektedir.

Tapu Kütüğüne Aile Konutu Şerhi Konulması

Aile konutu, eşlerin ve çocukların ile yanlarında yaşayan diğer aile bireylerinin kullanımına özgülenmiş, ailevi hayat ve düzenin yaşandığı sabit nitelikteki yeri ifade eder⁵⁶.

---

⁵³Yönetmelik madde 14/2'ye göre ilgili işlemler nüfus müdürlüğü tarafından yerine getirilecektir.

⁵⁴Bölükbaşı,s.131; Karakaya,s.37; Öztürk Ali: Aile Hukuku'nda Ayrılık-Türk Hukuku'nda Ayrılık Hükümü Şartları ve Sonuçları, Çukurca-Arapgir 2011/2014, s.38-50.

⁵⁵ Ayrılık süresinde, boşanmadan farklı olarak, evlilik birliği devam etmekte olup sadece ortak hayat belli bir süre için tatil edilmiştir. Evlilik birliği devam ettiği için eşlerin evli olma statüleri devam edecektir. Bu bakımdan evliliği tüm yükümlülükleri eşler üzerinde devam edecektir (Dural Mustafa/Öğüz Tufan/Gümüş Mustafa Alper: Türk Özel Hukuku-Aile Hukuku, C.3, İstanbul 2013, s.133).

Bu özellikleri taşıyan konuta malik olmayan eş, aile konutu ile ilgili kira sözleşmesinin feshini, konutun devrini ya da konut üzerindeki hakların sınırlandırılması için tapu kütüğüne gerekli şerh verilmesini isteyebilir (TMK madde 194/1⁵⁷).

Kanun ve yönetmeliğe göre, şiddete uğrayan eş bakımından talepte bulunması halinde aile konutu üzerinde yapılabilecek tasarrufların engellenebilmesi amacıyla hâkim tarafından tapuya aile konutu şerhi konulabilecektir. İlgili hâkim kararı, ivedilikle yerine getirilmek üzere yetkili tapu sicil müdürlüğüne gönderilecektir (madde 4; yönetmelik madde 15/2⁵⁸).

Kanunun gerekçesi irdelendiğinde; hâkim tarafından koruyucu tedbir kararlarının şiddete uğrayan veya uğrama tehlikesi bulunan kişilerin güvenliğinin ve korunmasının sağlanması amacıyla verileceği ifade edilmiştir. Tapu kütüğüne aile konutu şerhi işlenmesi tedbiri, korunan kişinin şiddete uğramasının engelleyici ve can güvenliğini koruyan bir tedbir değildir. Bu tedbir, daha çok aile konutuna ilişkin tasarrufların diğer eşin rızası olmaksızın yapılmasını engelleyen fonksiyona sahiptir⁵⁹.

---

⁵⁶ Acar Faruk: Aile Hukukumuzda Aile Konutu ve Mal Rejimleri ve Eşin Yasal Miras Payı, B.3, Ankara 2012, s.17.

⁵⁷ Türk Medeni Kanunu madde 194/1:

Eşlerden biri, diğer eşin açık rızası bulunmadıkça, aile konutu ile ilgili kira sözleşmesini feshedemez, aile konutunu devredemez veya aile konutu üzerindeki hakları sınırlayamaz....

⁵⁸Kanun madde 4:

...22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanunundaki şartların varlığı hâlinde ve korunan kişinin talebi üzerine tapu kütüğüne aile konutu şerhi konulması....

Yönetmelik madde 15/2:...Karar, hâkim tarafından ivedilikle yerine getirilmek üzere ilgili tapu sicil müdürlüğüne gönderilir.

⁵⁹Bölükbaşı,s.132.

Tanık Koruma Kanunu Hükümlerine Göre Kimlik, İlgili Diğer Bilgi ve Belgelerin Değiştirilmesi

Bu tedbirin uygulanması hâkim tarafından korunan kişinin hayati tehlikesinin bulunması ve tehlikenin önlenmesi için diğer tedbirlerin yetersiz kalacağı anlaşılması halinde ilgilinin aydınlatılmış rızasına dayanılarak Tanık Koruma Kanunu⁶⁰ hükümlerine göre verilen karardır⁶¹.

Yukarıda bahsedildiği üzere hâkimin bu tedbire başvurabilmesi hususu, korunan kişinin hayati tehlikesi bulunmasına bağlıdır. Bu hayati tehlike kavramı

---

⁶⁰ Tanık Koruma Kanunu madde 5:

...Kimlik ve adres bilgilerinin kayda alınarak gizli tutulması ve kendisine yapılacak tebligatlara ilişkin ayrı bir adres tespit edilmesi.

Duruşmada hazır bulunma hakkına sahip bulunanlar olmadan dinlenmesi ya da ses veya görüntüsünün değiştirilerek özel ortamda dinlenmesi.

Tutuklu veya hükümlü olanların durumlarına uygun ceza infaz kurumu ve tutukevlerine yerleştirilmesi.

Fizikî koruma sağlanması.

Kimlik ve ilgili diğer bilgi ve belgelerin değiştirilmesi ve düzenlenmesi...

⁶¹ "...6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'un 4.maddesi (ç) bendinde "Korunan kişi bakımından hayatî tehlikenin bulunması ve bu tehlikenin önlenmesi için diğer tedbirlerin yeterli olmayacağına anlaşılması halinde ve ilgilinin aydınlatılmış rızasına dayalı olarak 27/12/2007 tarihli ve 5726 sayılı Tanık Koruma Kanunu hükümlerine göre kimlik ve ilgili diğer bilgi ve belgelerinin değiştirilmesi." hükmü düzenlenmiştir. 27/12/2007 tarihli ve 5726 sayılı Tanık Koruma Kanunu'nun 8.maddesinin 3.fıkrasında da, "Birinci fıkraya göre, koruma tedbirinin kaldırılması halinde, hakkında tedbir uygulanan kişinin istemi üzerine şahsi hallerinin tedbirin uygulanmasından önceki hale getirilmesine tedbir kararını veren makamca karar verilir." hükmü mevcuttur. O halde mahkemece, Gaziantep 1.Aile Mahkemesi'nin 2008/508 D.İş dosyası (bu dosyanın da bağlantısının olmadığına tespiti halinde iddiaya konu dosyanın resen araştırılıp getirilmesi) ile davalı nüfus idaresi temsilcisinin belirttiği davacının Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü'nün 06/10/2017 tarih ve 227 sayılı kararına göre yazım dışı olarak 2017/739 numara ile tescil edildiğine ilişkin kayıtların getirilip incelendikten sonra tereddüte mahal bırakmayacak şekilde davanın niteliği ile görevin tespiti gerekirken araştırma yapılmaksızın davalı nüfus idaresinin temsilcisinin beyanıyla yetinilerek yazılı şekilde karar verilmiş olması usul ve yasaya aykırı olmuştur..." (Gaziantep BAM 1.HD, 509/1358, 28/10/2022 T) (UYAP).

genel bir kavram olup her somut olaya göre değişiklik gösterebilecektir. Örneğin; şiddet uygulayanın korunanı öldürmeye teşebbüs etmesi, fiziki şiddetin dozunun yüksek olması ve bu hususunun hastane kayıtlarına geçmesi durumunda bu tedbire karar verilebilecektir. Hatta bazı durumlarda tehdit fiilinin gerçekleşmesi bile tek başına bu hükmün uygulanmasına yeterlidir.

Bu tedbire başvurulması durumunda mağdurun bu kararın uygulanması bakımından gerekli aydınlatma ve rıza koşulunun yerine getirilmesi bağlamında önemlidir.

Çünkü insan belli bir yaşa kadar sahip olduğu ve onu diğer kişilerden ayıran, tanıtan kimliğine dair bilgi ve belgelerin tamamen değiştirilerek, ölmüş gibi kabul edilmesi ve kişinin hayatına o güne kadar olandan farklı bir kimlikle devam etmesi oldukça zordur⁶². Bu sebeple ilgilinin aydınlatılmış rızasının yazılı şekilde alınması gereklidir.

Verilen karar; hâkim tarafından Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir. Akabinde Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından ilgili karar bakanlığa gönderilir. Yapılan işlem sonucu bakanlık tarafından Cumhuriyet Başsavcılığı'na bildirilir.

Kanaatimizce; bu tedbirin hâkimler tarafından daha fazla uygulanması gereklidir. Şöyle ki; son zamanlarda şiddet uygulayanların mağdurları her ne kadar ceza almış olsa bile umursamazca takibi ve adeta mağdurun hayatını çekilmez hale getirişi düşünüldüğünde adeta mağdurun “*unutulma hakkı*” kapsamında en azından resmi kayıtlarda kaybolması şiddetin önlenmesi konusunda yardımcı olacaktır⁶³.

---

⁶²Bölükbaşı,s.133.

⁶³T.C. İçişleri Bakanlığı Polis Akademisi bünyesinde yapılan “Dünyada ve Türkiye’de Kadın Cinayetleri” adlı raporda Jandarma ve Polis sorumluluk alanlarında; 2016 yılında 301, 2017 yılında 350, 2018 yılında ise 281 kadın cinayeti işlenmiştir.

Önleyici Tedbirler

1.4.2.1.Genel Olarak

Kanun'da şiddet uygulayanlarla ilgili hâkim tarafından alınabilecek önleyici tedbirlere yer vermiştir.

Kanun ve yönetmeliğe göre, önleyici tedbir kararı; kanunda belirtilen merciler tarafından şiddet uygulayan veya uygulama tehlikesi bulunan kişi hakkında, olayın niteliği dikkate alınarak hükmedilecek tedbirlere ilişkin kararlar olarak tanımlanabilecektir⁶⁴.

Hâkimin bu tedbirler başvurabilmesi için kişinin şiddet uyguladığı ya da uygulama tehlikesinin bulunduğu hususunda olguların bulunması şarttır. Bu durumda hâkim, her somut olayın şartları içerisinde uygun tedbir hükmünü uygulaması gereklidir. Fakat hâkim tedbir uygularken daha hafif olan tedbir ile şiddetin önlenmesi mümkünken ağır bir tedbir kararı vermesi kanunun amacını aşan bir durum olacağını öngörmesi gereklidir⁶⁵.

Önleyici tedbirler kanunda tahdidi olarak sayılmamıştır. Buna göre, hâkim tedbirin bir veya birkaçına hükmedebileceği gibi uygun göreceği başka tedbirleri de verebilecektir. Örneğin hâkim, alkol veya uyuşturucu bağımlısı kişi

---

⁶⁴Karakaya,s.41.

⁶⁵ Alınacak tedbirlerin, şiddet uygulayan bakımından kişi hak ve özgürlüklerini sınırlandırabileceği dikkate alındığında hâkimin hassas davranması gereklidir (Sağiroğlu Mehmet Şerif: Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, İstanbul 2013, s.93).

hakkında hem müşterek konuttan uzaklaştırmayı hem de TMK madde 406'ya⁶⁶ göre kısıtlama kararı uygulayabilecektir⁶⁷.

Hâkim kanunda belirtilen tedbirlerin yanı sıra Çocuk Koruma Kanununda yer alan koruyucu ve destekleyici tedbirler ile TMK'de düzenlenen velayet, kayyım, nafaka ve kişisel ilişki kurulması hususlarında da karar verebilecektir.

Şiddet Mağduruna Yönelik Olarak Şiddet Tehdidi, Hakaret, Aşağılama veya Küçük Düşürmeyi İçeren Söz ve Davranışlarda Bulunmama

Hâkimin, şiddet uygulayanın kanunda sayılan söz ve davranışlarda bulunmamasını emretmesi kural olarak uyarı niteliğindedir. Bu uyarı, şiddet uygulayanın her türlü dövme, sövme, fiziksel ve sözel işkence, şiddete maruz kalma, alay etme, aşağılama, hakaret etme, bir yere kapatma, zora koşma, ölüm gibi eylemlerle tehdit etme ve korkutma vb. şiddetin bütün türlerini kapsayan eylemlerini önleme amaçlamaktadır (madde 5/1-a⁶⁸). Bu sebeple fiziksel, cinsel, psikolojik, sözlü ve ekonomik her türlü şiddetin uygulanması halinde bu tedbire hükmedilebilecektir⁶⁹.

Uygulamada; söz konusu davranışın men edilmesini amaçlayan bu tedbirin ne kadar etkili olduğu tabii ki tartışılabilir. Fakat burada şiddet uygulayana bu davranışların hâkim eliyle uyarı yapılmasının yanı sıra verilen

---

⁶⁶ Türk Medeni Kanunu madde 406:

Savurganlığı, alkol veya uyuşturucu madde bağımlılığı, kötü yaşama tarzı veya malvarlığını kötü yönetmesi sebebiyle kendisini veya ailesini darlık veya yoksulluğa düşürme tehlikesine yol açan ve bu yüzden devamlı korunmaya ve bakıma muhtaç olan ya da başkalarının güvenliğini tehdit eden her ergin kısıtlanır.

⁶⁷Bölükbaşı,s.135; Karakaya,s.41.

⁶⁸Madde 5/1-a:

Şiddet mağduruna yönelik olarak şiddet tehdidi, hakaret, aşağılama veya küçük düşürmeyi içeren söz ve davranışlarda bulunmaması...

⁶⁹Bölükbaşı,s.136.

karara uyulmaması halinde kanuna göre zorlama hapsi kararı verileceğinin gerek kolluk güçleri vasıtasıyla sözlü olarak gerekse tebliğ tutanağı vasıtasıyla yazılı olarak vurgulanması faydalı olabilecektir.

Şiddet Uygulayanın Müşterek Konuttan Uzaklaştırılmasını ve Korunan Kişiye Tahsisi

Hâkim tarafından şiddet uygulayanın, korunan kişi ile birlikte oturdukları müşterek konuttan uzaklaştırılarak, konutun korunan kişiye tahsis edilmesine karar verilebilecektir.

Bu tedbirde şiddetin türü önemli değildir. Nitekim hâkim, sadece fiziksel şiddet halinde değil cinsel, psikolojik ve hatta ekonomik şiddetin uygulandığı hallerde de bu tedbire başvurabilecektir. Ancak bu tedbire karar verilirken varsa çocukların yaşları, cinsiyetleri, sağlık veya psikolojik durumları gibi menfaatlerini gerektiren halleri de dikkate alınmalıdır⁷⁰.

Yönetmeliğe göre, kişisel eşya ve belgeleri varsa talep edilmek şartıyla hâkim tarafından kolluk vasıtasıyla şiddet uygulayana teslim edilir (yönetmelik madde 19/2⁷¹). Teslim edilen bu materyaller tedbir kararında gösterilmelidir⁷².

Bu tedbirin uygulanması şiddet uygulayanın uzaklaştırıldığı, konutun kira, elektrik, su, telefon, doğalgaz vb. giderleri karşılmasını engellemeyecektir. Hâkim, şiddet uygulayanın, koruma kararı süresince aile

---

⁷⁰Bölükbaşı,s.138.

⁷¹ Yönetmelik madde 19/2:

...Mülki amir ya da hâkim, talep edilmesi hâlinde korunan kişiye, şiddet uygulayana ya da bu kişilerin yakınlarına ait kişisel eşya ve belgelerin kolluk marifetiyle kendilerine teslim edilmesine karar verebilir. Teslim edilecek kişisel eşya ve belgeler, tedbir kararında gösterilir....

⁷² Yasada kişisel eşya ve belgelerin teslimi denildiğinden mülkiyeti çekişmeli, dava konusu olabilecek eşyaların teslimi yoluna gidilmemelidir (Karakaya,s.43).

konutunun kira sözleşmesini⁷³ feshetmemesini, kamu konutu tahsisinin kaldırılması yönünde talepte bulunmamasını ve bu yükümlülüklerin devam edeceği yönde karar kurabilecektir⁷⁴.

Uygulamada; bu tedbirin bilhassa eşler arasında gerçekleşen şiddet olaylarında uygulandığı görülmektedir. Bu tedbire hükmedilirken somut olayın örgüsünün içeriğinde gerekli olup olmamasına dikkat edilmelidir. Örneğin sadece hakaret sebebiyle yapılan bir şikâyette bu tedbirin uygulanması hem amacını aşacak hem de müşterek konutta yaşayanların birliğinden ziyade daha fazla sorun yaşamalarına sebebiyet verebilecektir. Kanaatimizce; bu tedbirin bilhassa fiziki şiddet veya yoğun psikolojik şiddet fiilleri özelinde daraltılarak kullanılmasının düzenlemesi isabetli olacaktır.

Şiddet Uygulayanın Korunan Kişinin Bulunduğu Konuta, Okula ve İşyerine Yaklaşmaması

Bu tedbirin uygulanmasındaki amaç şiddet uygulayanın, şiddet mağduru yönünden konut vb. yerlere yaklaşmasını engelleyerek kadına yönelik ev içi ve ev dışı şiddeti önlemektir.

Tedbir kararına konu olan konutun mutlaka aile konutu olması gerekli değildir⁷⁵. Evli olmasa bile aynı evi paylaşan kişilerin müşterek konutu ya da

---

⁷³ Yönetmelik madde 19/3-4:

...Bu tedbirin uygulanması, şiddet uygulayanın uzaklaştırıldığı konutun kira, elektrik, su, telefon, doğalgaz ve benzeri giderlerini karşılamaya devam etmesine engel teşkil etmez. Hâkim şiddet uygulayanın, koruma kararı süresince aile konutunun kira sözleşmesini feshetmemesine, kamu konutu tahsisinin kaldırılması yönünde talepte bulunmamasına ve bu tür yükümlülüklerinin devamı ile uygun göreceği diğer tedbirlere de karar verebilir.

Kira sözleşmesine ilişkin tedbir kararı kiralayana, kamu konutu tahsisinin kaldırılmamasına yönelik tedbir kararı ise ilgili kamu kurumuna bildirilir.

⁷⁴Karakaya,s.44.

⁷⁵ Erdem Mehmet: Aile İçi Şiddet ve 4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun, TBB Dergisi, S.73, Ankara 2007,s.63.

geçici süreli olarak buldukları yazlık, bağ evi vb. mekânlar da tedbire konu olabilecektir. Bununla beraber, şiddet uygulayan hakkında korunan kişinin işyerine, okuluna, korunan kişinin ebeveynleriyle beraber yaşadığı ev vb. yerler ile hatta sığınma evine dâhil her yer yönünden karar verebilecektir⁷⁶.

Karakaya' ya göre⁷⁷, bu tedbirin uygulanmasında şiddet uygulayanla korunanın aynı işyerinde ama farklı birimlerde ya da aynı birimde çalışmaları hususu dikkate alınmalıdır. Yazara göre, kişilerin aynı işyerinde fakat farklı birimde çalışması durumunda hâkim, ilgili birime yaklaşmama⁷⁸ ya da kişiye yaklaşmama şeklinde tedbir kararı vermeli, aynı birimde çalışmaları durumunda ise korunanın işyerinin değiştirilmesi tedbiri uygulandıktan sonra şiddet uygulayan yönünden hakkında bu tedbire karar verilmelidir.

Şiddet Uygulayanın Çocukla Kişisel İlişki Kurmasının Sınırlandırılması

İlgili tedbire göre, hâkim, daha önce verilmiş bulunan çocukla kişisel ilişki kurma kararı varsa kişisel ilişkinin refakatçi eşliğinde yapılmasına ya da durumun özelliğine göre sınırlandırılmasına ya da tümünden kaldırılmasına karar verebilecektir.

TMK' ye göre, eşlerin boşanması durumunda ya da ayrı yaşamları halinde kendisine velayet verilmeyen tarafın lehine çocuk ile kişisel ilişki kararı verilebilecektir.

---

⁷⁶Bölükbaşı,s.139.

⁷⁷Karakaya,s.45.

⁷⁸ Yaklaşma kavramının somutlaştırılması gerekir. Yaklaşma kavramının her somut olay için ayrı ayrı incelenmesi gerekir. Ancak, genel olarak, ortak konut, işyeri veya okulun yakınlarına giderek, diğer eş ve aile bireyleri üzerinde psikolojik baskı oluşturabilecek bir mesafeye kadar yaklaşılması, kararın ihlali niteliğinde sayılmalıdır (Samat Murat: Evlilik Birliğinin Korunması, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2010, s.134).

İşte daha önce şiddet uygulayanla çocuk arasında belirtildiği şekilde bir kişisel ilişki kararı varsa tedbir olarak bu kişisel ilişki refakatçi eşliğinde yapılacağı gibi sınırlanabilecek hatta kaldırılabilir. Ancak daha önce verilmiş bir kişisel ilişki kararı ortada yoksa bu tedbirin uygulanmasına da gerek olmayacaktır⁷⁹.

Şiddet Uygulayanın Korunan Kişinin Yakınlarına, Çocuklarına ve Tanıklarına Yaklaşmaması

Hâkim tarafından gerekli görülmesi durumunda şiddet uygulayanın, korunan kişinin yakınlarına, şiddetin tanıklarına ve çocuklarına yaklaşmaması şeklinde karar verilebilir.

Kuşkusuz şiddete tanık olduğu ve ilgili makamlara ihbar ettiği için komşular, akrabalar, doktor vb. kimseler, korunan kişinin ana ve babası, ona yardım eden yakınları tehdit altındadır. Çünkü şiddete meyilli olan kişi onu alışkanlık haline getirebilecek ve herkese uygulayabilecektir⁸⁰.

Bu tedbirle tarafların varsa müşterek çocukları yönünden de uygulanacaktır. Ancak şiddet uygulayan ile çocuk arasında kişisel ilişki kararı mevcutsa kişisel ilişki zamanları haricinde olacak şekilde tedbir kararı düzenlenmeli ve bu durum detaylı olarak infaza tereddüt uyandırmayacak şekilde düzenlenmelidir. Tabii ki şiddet uygulayan ile çocuk arasında kişisel ilişki kararı yoksa bu tarz bir ayrıma gerek yoktur.

Korunan Kişinin Şahsi Eşyalarına ve Ev Eşyalarına Zarar Vermeme

İlgili hüküm şiddete uğrayanın veya uğrama tehlikesi olan mağdurun sadece vücut bütünlüğü, fiziksel ve ruhsal sağlığını korumakla kalmamış aynı

---

⁷⁹Karakaya,s.45.

⁸⁰Bölükbaşı,s.140.

zamanda mal varlığı değerlerini de korumayı amaçlamıştır. Örneğin şiddet uygulayan korunan kişinin eşyalarını zorla alıyorsa, ya da tahrip edip kırıyorsa, bu tür davranışları ileride tekrarlama ihtimali varsa hâkim tarafından bu tedbire başvurulabilecektir⁸¹.

Eşyanın niteliğinin mutlaka taşınır olmasına gerek yoktur. Eşya taşınır olabileceği gibi taşınmaz da olabilecektir. Yine eşyanın maddi ve ekonomik değerinin olması gerekli olmayıp sadece manevi değeri bile olabilecektir.

Kanun, şahsi eşyadan kastın hangi eşyaların olduğunu her ne kadar açıklamasa da taraflar evli değilse şahsi eşyanın yalnızca diğerinin kullanımına özgülenmiş taşınır ve taşınmazlar olduğu değerlendirilebilir.

Taraflar evliyse ve eşler arasında hangi mal rejimi geçerliyse ayırım ona göre değişebilecektir⁸². TMK kişisel malları, belirli bir tanımlama kapsamına alınmamış olup eşlerin kişisel kullanımına yarayan eşyaları, mal rejiminin başlangıcında eşlerin kendi malları, karşılıksız kazanımlar ve miras alacakları, manevi tazminat alacakları ve yine kişisel mallar yerine ikame olan mallar şeklinde belirtme yoluna gitmiştir.

Yine TMK' ye göre⁸³, eşler kişisel mal grubuna, aralarında yapacakları mal sözleşmesiyle edinilmiş mallara dâhil olması gereken bazı malvarlığı değerlerini dâhil edebileceklerdir. Ayrıca eşler, kişisel malların gelirin de

---

⁸¹Samat,s.134.

⁸²Bölükbaşı,s.141.

⁸³ Türk Medeni Kanunu madde 221:

Eşler, mal rejimi sözleşmesiyle, bir mesleğin icrası veya işletmenin faaliyeti sebebiyle doğan edinilmiş mallara dâhil olması gereken malvarlığı değerlerinin kişisel mal sayılacağını kabul edebilirler.

Eşler, mal rejimi sözleşmesiyle kişisel malların gelirlerinin edinilmiş mallara dâhil olmayacağını da kararlaştırabilirler.

kişisel mallara dâhil olacağı öngörebilirler⁸⁴. Buna göre hâkim, yukarıda belirtilen hükümlere göre şiddet gören eşin kişinin şahsi mallarını dikkate alarak karar verecektir.

Zarar verilmemesinin emredildiği bir diğer eşya tipi ise, ev eşyasıdır. Buna göre, tedbire konu olacak eşyanın partner veya eşler bakımından müşterek olması veya korunan kişinin mutlaka mülkiyetinde olması gerekli değildir⁸⁵. Tarafların evli olması halinde ev eşyası zarar verenin mülkiyetinde bile olsa hâkim, bu tedbirin uygulamasını karar verebilecektir. Bu şekilde buzdolabı, bulaşık makinesi gibi ev hayatının vazgeçilmez metalarının zarar görmesi engellenecektir⁸⁶.

Şiddet Uygulayanın Korunan Kişiyi İletişim Araçlarıyla Rahatsız Etmemesi

Hâkim, tek başına ya da diğer tedbirlerle beraber şiddet uygulayanın görsel, işitsel, yazılı vb. her türlü iletişim aracı vasıtasıyla rahatsız etmemesi yönünde karar verebilecektir.

Mülga kanun döneminde kanun koyucu “...*iletişim araçlarıyla rahatsız etmeme*” şeklinde düzenleme yapmışken, kanunda ise bu düzenleme “...*iletişim araçlarıyla veya sair surette rahatsız etmeme*” şeklinde yapılmıştır.

Burada her iki düzenleme karşılaştırıldığında; mülga kanunun sadece iletişim araçlarıyla sınırlı bir düzenlemesi mevcutken, ikinci düzenlemede ise iletişim araçlarının yanı sıra diğer tüm yollarla şiddet uygulayanın mağdura teması engellenmeye çalışılmıştır. Diğer yollar ise kanaatimizce; bilhassa son

---

⁸⁴ Öztan Bilge: Aile Hukuku, 6. Baskı, Ankara 2015, s.447.

⁸⁵ Erdem, s.63.

⁸⁶ Bölükbaşı, s.142.

yıllarda hayatımızın her alanında kullanılan e-mail, sosyal medya üzerinden gönderilen mesajlar vb. yollardır.

İlgili vasıtalar yukarıda açıklanmaya çalışılmıştır. Peki, bu araçlarla hangi fiil ya da sözler kanun kapsamına girecektir?

İlgili düzenlemeye göre, şiddet uygulayanın mutlaka şiddet, tehdit vb. olguları içeren söz veya cümleleri sarf etmesine gerek yoktur. Müzik dinletme, nefes alıp verme, defaten arama vb. fiiller bile olsa şiddet uygulayan hakkında verilen tedbire aykırı davranmış olacaktır.

Pratikte, ilgili tedbir eşler arasında da sıkça uygulanmaktadır. Örneğin müşterek çocukların olması durumunda bu tedbire ilişkin haller nasıl değerlendirilmiştir?

Buna göre, şiddet uygulayanın korunan kişiyle iletişimi onun huzurunu bozacak davranışlar içermediği takdirde yasaklanmamalıdır⁸⁷, şeklinde görüşler olduğu gibi örneğin telefonla arama fiili gerçekleştiği vakit aramanın ispatı hususunun tespit edilebilir fakat içeriğinin ise tespit edilemeyeceği dolayısıyla tümünden fiili anlamda iletişimin yasaklandığı anlamında düşünmek lazım geldiği şeklinde de görüşler mevcuttur⁸⁸.

Kanaatimizce; eğer taraflar arasında müşterek çocuk sebebiyle bu tarz şahsi ilişki kurma kararı varsa hâkimin somut olayın özelliklerine göre, kişilerin mutlak iletişim vasıtalarıyla çocuğun menfaati gereği birbirleriyle iletişim kurmaları yönünde hükmünü oluşturması yerine olacaktır.

---

⁸⁷Erdem,s.64.

⁸⁸Karakaya,s.46-47.

Şiddet Uygulayan Ait Bulundurulması veya Taşınmasına Kanunen İzin Verilen Silahların Kolluğa Teslimi

Silah “*savunmak veya saldırmak amacıyla kullanılan araç*” olarak tanımlanmaktadır. Diğer bir ifadeyle silah, uzaktan veya yakından canlıları öldürebilen, yaralayan, etkisiz bırakan, canlı organizmaları hasta eden, cansızları parçalayan veya yok eden araç ve aletlerin tümünü ifade eder⁸⁹.

Buna göre, silahın; öldürme, yaralama ve parçalama etkisine sahip olmasının yanı sıra ruhsata tabi olma yani ancak izinle kullanılabilen araçları tanımladığı görülmektedir.

Bu tedbirin uygulanması için tedbire konu silahın mutlaka daha önce kullanılmasına gerek yoktur. Önemli olan ilerde doğabilecek zararların hatta hayati tehlikenin önlenmesi amaçlanmaktadır⁹⁰.

Hâkim tarafından, şiddet uygulayanın silah taşınması zorunlu olan kamu görevi ifa etse bile bu görevi nedeniyle zimmetinde bulunan silahı kurumuna teslim etmesi şeklinde tedbir kararı verilebilecektir.

İlgili silahın teslimi süresini hâkim tarafından tedbir ara kararında belirtilmelidir. Eğer bu süre zarfında ilgili tedbire konu silahı teslim etmezse hakkında zorlama hapsine hükmedileceği ayrıca ihtar edilmelidir⁹¹. Belirtilen süre içerisinde hakkında tedbir uygulanan tedbire konu silahı kurum amirine teslim etmeli, amir silahı bir tanığın huzurunda tutanak ile teslim almalı ve

---

⁸⁹ Kıldan İsmail Turgut/Akdemir Togay: Kasten Yaralama Suçunda Silah Kavramının Yargıtay Kararları Doğrultusunda İncelenmesi, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, C.0,S.6,Ankara 2015,s.227.

⁹⁰Erdem,s.64.

⁹¹Erdem,s.64.

hâkim tarafından karar değiştirilmedikçe ya da kaldırılmadıkça silahı şiddet uygulayana teslim etmemelidir⁹².

Kanaatimizce; şiddet uygulayanın fiili gerçekleştirirken ya da teşebbüs ederken silahını araç olarak kullanılması halinde el koyma kararının akabinde ruhsatlı silah sahibi sivil kimseler yönünden yeniden sağlık muayenesine alınması ve bunun sonucuna göre, ruhsatın iptali hususunun değerlendirilmesi, resmi görevi sebebiyle silah sahibi olanların ise, yenden sağlık muayenesinin yanı sıra silahla görev yapılmayan birimlerde görevlendirilmesi kanunun amacını gerçekleştirme yönünden tamamlayıcı nitelikte görülmektedir. Belirtilen sebeplerle bu madde yönünden yeniden düzenleme yapılması faydalı olacaktır.

Şiddet Uygulayanın Korunan Kişilerin Buldukları Yerlerde Alkol veya Uyuşturucu ya da Uyarıcı Madde Kullanmaması ve Bağımlılık Halinde Muayene ve Tedavi Edilmesi

Kanun, bağımlılık yaratan ve ayırt etme gücünü etkileyen alkol veya uyuşturucu madde kullanımı ile suçluluk arasındaki ilişkiden hareket ederek bu maddelerin etkisi altındayken şiddete başvuranın her an yine şiddete başvurması ihtimali göz önüne alınarak hâkime, şiddet uygulayanın korunan kişilerin yanına madde etkisi altındayken yaklaşmamasını, bağımlılığın olması halinde ise, hastaneye yatmak dâhil muayene ve tedavisini sağlanması yönünde karar alma yetkisi vermiştir⁹³.

Kanun düzenlemesi gramatik olarak değerlendirildiğinde; bu durum için öncelikle mutlaka şiddet hususunun olması gerekli değildir. Ayrıca yine şiddet

---

⁹²Karakaya,s.47.

⁹³Bölükbaşı,s.145-146.

uygulayanın kendi kendine alkol alması ya da madde kullanması ve kimseye zarar vermemesi halinde bu tedbire hükmedilemeyecektir.

Yönetmeliği göre, hâkim önleyici tedbir olarak şiddet uygulayanın bir sağlık kuruluşuna muayene veya tedavisi için yatmak dâhil her tür tedavi yöntemine karar vermesi durumunda takibi ŞÖNİM tarafından yapılacaktır. ŞÖNİM olayın özelliğine göre, bu kararın yerine getirilmesi sırasında kolluktan yardım isteyebileceği gibi şiddet uygulayanın tedaviyi reddetmesi durumunda sağlık kuruluşu durumu tutanak yoluyla tespit edip ilgili Cumhuriyet Başsavcılığı ve ŞÖNİM' e bildirecektir (yönetmelik madde 27⁹⁴).

Yine hakkında önleyici tedbir verilen kişinin aynı zamanda rehabilitasyonu ve tedavisinin gerekli olması durumlarında; yönetmeliğe göre, genel sağlık sigortasında karşılanamayan giderler Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bütçesinden karşılanacaktır (yönetmelik madde 44/3⁹⁵).

---

⁹⁴ Yönetmelik madde 27:

Hâkim tarafından, şiddet uygulayanın, korunan kişilerin buldukları yerlerde alkol, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmaması ya da bu maddelerin etkisinde iken korunan kişilere ve bunların buldukları yerlere yaklaşmaması, bağımlılığının olması hâlinde, hastaneye yatmak dâhil, muayene ve tedavisinin sağlanmasına yönelik karar verilebilir.

Hakkında önleyici tedbir kararı verilen kişinin, bir sağlık kuruluşunda muayene veya tedavi olmasının sağlanması ve sonuçları ile tedbirin kişi üzerindeki etkilerinin takibi ŞÖNİM tarafından ilgili kurum veya kuruluş ile koordinasyon içerisinde yerine getirilir. ŞÖNİM olayın özelliğine göre bu kararın yerine getirilmesi sırasında kolluktan yardım isteyebilir.

Hakkında tedbir kararı verilen kişinin sağlık kuruluşunda tedaviyi reddetmesi halinde tutanakla tespit edilerek ivedilikle Cumhuriyet başsavcılığına ve ŞÖNİM'e bildirilir....

⁹⁵ Yönetmelik madde 44/3:

...Kanun hükümlerine göre hakkında önleyici tedbir kararı verilen kişinin aynı zamanda rehabilitasyonunun veya tedavi edilmesinin gerekli olduğuna karar verilmesi hâlinde, genel sağlık sigortası kapsamında karşılanmayan rehabilitasyon hizmetlerine yönelik giderler ile rehabilitasyon hizmetleri kapsamında verilmesi gereken diğer sağlık hizmetlerinin giderleri Bakanlık bütçesinin ilgili tertiplerinden karşılanır...

Şiddet Uygulayanın Şiddet Eğilimine Yol Açan Davranışlarının Tedavi Edilmesi

Bu tedbirin amacı, öncelikle şiddet uygulayanın herhangi bir rahatsızlığının olup olmadığının tespiti, şayet varsa rahatsızlığının tedavi edilerek şiddetin ortadan kaldırılması, böylece aile içi şiddet ve kadına yönelik şiddetin kalıcı olarak sona erdirilmesidir⁹⁶.

Muayene ve tedavinin sağlanmasına karar verilmesi durumunda illerde halk il sağlık müdürlüğü, ilçelerde ilçe toplum sağlığı merkezlerine başvurulması zorunludur. Şiddet uygulayan ilgili birimler tarafından varsa ruh sağlığı birimlerine veya kamuya ait sağlık kurumuna sevk edilir.

Yönetmeliğe göre, hâkim önleyici tedbir olarak şiddet uygulayanın bir sağlık kuruluşuna muayene veya tedavisi için yatmak dâhil her tür tedavi yöntemine karar vermesi durumunda takibi ŞÖNİM tarafından yapılacaktır. ŞÖNİM olayın özelliğine göre, bu kararın yerine getirilmesi sırasında kolluktan yardım isteyebileceği gibi şiddet uygulayanın tedaviyi reddetmesi durumunda sağlık kuruluşu durumu tutanak yoluyla tespit edip ilgili Cumhuriyet Başsavcılığı ve ŞÖNİM' e bildirecektir (yönetmelik madde 28⁹⁷).

---

⁹⁶Bölükbaşı,s.146-147.

⁹⁷ Yönetmelik madde 28:

Hâkim tarafından şiddet uygulayanın, şiddet eğilimine yol açan davranışlarını önlemek amacıyla, sağlık kuruluşuna muayene veya tedavisi için başvurması ve tedavisinin sağlanmasına yönelik karar verilebilir.

Şiddet uygulayanın muayene ve tedavisinin sağlanmasına karar verilmesi halinde, illerde il halk sağlığı müdürlüğüne, ilçelerde toplum sağlığı merkezine başvurulması zorunludur.

Şiddet uygulayan, illerde il halk sağlığı müdürlüğü varsa ruh sağlığı şubesi tarafından, ilçelerde toplum sağlığı merkezi tarafından kamuya ait sağlık kuruluşuna sevk edilir. İlgilinin tedaviyi sürdürüp sürdürmediği ve yapılan işlemin sonucu bu birimler tarafından ŞÖNİM' e bildirilir.

Yine hakkında önleyici tedbir verilen kişinin aynı zamanda rehabilitasyonu ve tedavisi gerekli olması durumunda yönetmeliğe göre, genel sağlık sigortasında karşılanamayan giderler Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bütçesinden karşılanacaktır (yönetmelik madde 44/3).

Ergin kişilerin akıl sağlığı ya da akıl zayıflığı durumlarında ise süreli olan ilgili çalışma konusu kanun yerine TMK' de öngörülen tedbirler kapsamında işlem yapılmalıdır⁹⁸(TMK madde 405⁹⁹; TMK madde 432¹⁰⁰).

Hâkimin Çocuk Koruma Kanunu'nda Yer Alan Tedbirlere

Başvurması

Kanunda çocuk ya da yetişkin olarak ayırım yapılmamış olup bu kapsamda hâkim, ÇKK kapsamında yer alan koruyucu ve destekleyici tedbirlere başvurabilecektir.

Hâkimin çocuk hakkında başvurabileceği koruyucu ve destekleyici tedbirler ise, çocuğun öncelikle kendi aile ortamında korunmasını sağlamaya yönelik danışmanlık, eğitim, bakım, sağlık ve barınma konularında alınacak tedbirlerdir.

Hakkında tedbir kararı verilen kişinin sağlık kuruluşunda tedaviyi reddetmesi halinde durum tutanakla tespit edilerek ivedilikle Cumhuriyet başsavcılığına ve ŞÖNİM'e bildirilir...

⁹⁸Karakaya,s.49.

⁹⁹ Türk Medeni Kanunu madde 405:

Akıl hastalığı veya akıl zayıflığı sebebiyle işlerini göremeyen veya korunması ve bakımı için kendisine sürekli yardım gereken ya da başkalarının güvenliğini tehlikeye sokan her ergin kısıtlanır.

Görevlerini yaparlarken vesayet altına alınmayı gerekli kılan bir durumun varlığını öğrenen idarî makamlar, noterler ve mahkemeler, bu durumu hemen yetkili vesayet makamına bildirmek zorundadırlar.

¹⁰⁰ Türk Medeni Kanunu madde 432:

Akıl hastalığı, akıl zayıflığı, alkol veya uyuşturucu Madde bağımlılığı, ağır tehlike arz eden bulaşıcı hastalık veya serserilik sebeplerinden biriyle toplum için tehlike oluşturan her ergin kişi, kişisel korunmasının başka şekilde sağlanamaması hâlinde, tedavisi, eğitimi veya ıslahı için elverişli bir kuruma yerleştirilir veya alıkonulabilir...

Bunlardan danışmanlık tedbiri; çocuğun bakımından sorumlu olan kimselere çocuk yetiştirme konusunda; çocuklara ise, eğitim ve gelişmeleri ilgili sorunları çözümünde yol göstermeye, eğitim tedbiri; çocuğun bir eğitim kurumunda gündüzlü ya da yatılı olarak devamına, bakım tedbiri; çocuğun bakımından sorumlu olan kimsenin herhangi bir nedenle görevini yerine getirmemesi halinde çocuğun resmi veya özel bakım yurdu ya da koruyucu aile hizmetlerinden yararlanması, sağlık tedbiri; çocuğun fiziksel ve ruhsal sağlığının korunması ve tedavisi için gerekli geçici veya sürekli tıbbi bakım veya rehabilitasyonu ifade eder.

Hâkimin Türk Medeni Kanunu'na Göre Velayet, Kayyım, Nafaka ve Kişisel İlişki Kurulması Hakkında Karar Vermesi

Çocuğun aile içi şiddetin mağduru veya tanığı olması durumunda onun bedensel ya da ruhsal gelişimi önemli derecede olumsuz etkilenecektir.

İşte hâkim, bu sebeple kanunda öngörülen tedbirlerin yanı sıra TMK' ye göre velayet, kayyım, nafaka ve kişisel ilişki bağlamında düzenleme yapabilecektir.

Velayet Hakkında Hüküm Tesis Edilmesi

Çocuğun korunmasına ilişkin önlemlerin yetersiz kalması ve ebeveynlerin yükümlülüklerini savaşlaması durumunda ana ve babadan her ikisi ya da biri hakkında velayetin kaldırılmasına karar verebilecektir¹⁰¹.

---

¹⁰¹"...velayetin anneden alınmasını gerektiren sebeplere dayanılarak, annenin çocuklarına zarar verebileceği kanaatiyle" anneye, çocuklarıyla kişisel ilişki kurma hakkı tanınmamıştır. Annenin "organik olmayan psikotik bozukluk" tanısıyla tedavi gördüğü, çocuklarına fiziki şiddet uyguladığı, çocuklar hakkında 6284 sayılı kanun çerçevesinde şiddetten korunmaları için tedbir alındığı yapılan soruşturma ve toplanan delillerle gerçekleşmiştir. Gerçekleşen bu durum sebebiyle çocukların velayetleri anneden alınıp, babaya verilmiştir. Annenin, kişisel ilişki hakkı tanındığında da, çocuklarına karşı bu tutum ve davranışını devam ettireceğine ilişkin mahkemece

Velayetin her iki ebeveyninden kaldırılması durumunda ise, çocuk adına vasi atanmasına karar verilecektir.

Kayım Hakkında Hüküm Tesis Edilmesi

TMK' ya göre kayyım, belirli işleri görmek veya malvarlığını yönetmek için görevlendirilir (TMK madde 403/2¹⁰²).

Yine çocuğun korunması bakımından, çocukla ana veya babası arasında yapılan ve çocuğu borç altına sokan işlemlerde çocuğu temsil etmek adına kayyım atanabilecektir (TMK madde 345¹⁰³).

Bununla beraber ana ve baba çocuğun mal varlığını yönetirken gerekli özeni göstermediği tespit edilirse hâkim, çocuğun mallarının tehlikeye düşmesinin önlenmesi amacıyla yönetimin bir kayyıma devredilmesine karar verebilecektir (TMK madde 361/1¹⁰⁴).

Hâkim resmi bir evlilik olmaksızın dünyaya gelen çocukların çıkarlarını gözetmek adına da kayyım atayabileceği gibi (TMK madde 301/3¹⁰⁵) soy bağının reddi davası sırasında da çocuğun temsili adına kayyım atayabilecektir.

---

ulaşılan kanaat, varsayıma dayanmaktadır. Anneye kişisel ilişki kurma hakkı tanınmasının çocukların huzuru bakımından ciddi bir risk oluşturup oluşturmayacağı ve bu hakkın amacına aykırı olarak kullanılıp kullanılmayacağı konusunda, çocukların yüksek yararları gözetilerek, anne ve çocuklarla görüşme suretiyle uzmandan rapor alınması ve tüm deliller birlikte değerlendirilerek..." (Y.2.HD, 2013/19209 E, 2014/3750 K, 24/02/2014 T.) (UYAP).

¹⁰² Türk Medeni Kanunu madde 403/2:

...Kayyım, belirli işleri görmek veya malvarlığını yönetmek için atanır...

¹⁰³ Türk Medeni Kanunu madde 345:

Çocuk ile ana veya baba arasında ya da ana ve babanın menfaatine olarak çocuk ile üçüncü kişi arasında yapılacak bir hukukî işlemle çocuğun borç altına girebilmesi, bir kayyımın katılmasına ve hâkimin onayına bağlıdır.

¹⁰⁴ Türk Medeni Kanunu madde 361/1:

Çocuğun mallarının tehlikeye düşmesi başka bir şekilde önlenemiyorsa hâkim, yönetimin bir kayyıma devredilmesine karar verebilir...

¹⁰⁵ Türk Medeni Kanunu madde 301/3:

Nafakaya İlişkin Hüküm Tesis Edilmesi

Bu hükme göre, hâkim eğer eşler arasında daha önce haklarında nafaka hükümlerine ilişkin karar verilmemişse talep edilmese bile şiddet mağduru eş ve çocuk adına “*tedbir nafakasına*” hükmedilebilecektir¹⁰⁶.

Bu hükmün yerine getirilmesi için şiddet uygulayan ile mağdurun evli olması gerektiği gibi şiddet uygulayanın evin giderlerinden sorumlu olması veya katkı sağlıyor olması gereklidir. Yine hâkim, eşler boşanmış olsa bile çocuk adına “*iştirak nafakası*” eş adına ise “*yoksulluk nafakasına*” hükmedilebilecektir¹⁰⁷.

Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına İlişkin Hüküm Tesis Edilmesi

Kişisel ilişki, çocuk ile ana ve baba arasındaki manevi bağın devamının sağlanmasıdır. Bu amaçla TMK’ ya göre, kurulacak kişisel ilişkinin “*uygun nitelikte*” olması öngörülmektedir (TMK madde 323¹⁰⁸)¹⁰⁹.

Kanuna göre, iş bu kanunla beraber hâkim, TMK’ deki koşulları da göz önüne alarak şiddet uygulayan ile çocuğu arasında kişisel ilişki tesisi etme yönünde karar kurabilecektir. Ancak burada dikkat edilmesi gereken husus,

---

...Babalık davası, Cumhuriyet savcısına ve Hazineye; dava ana tarafından açılmışsa kayyım; kayyım tarafından açılmışsa anaya ihbar edilir.

¹⁰⁶“...*Netice olarak 4320 sayılı Kanun kapsamında kendisine tedbir nafakası bağlanan kadının, bu nafakayı boşanma davasının devamı sırasında cebri icra yolu ile tahsil etmesinde bir usule aykırılık bulunmadığı ve nafaka yükümlüsü erkeğin ödediği nafakaların istirdatını talep edemeyeceği, sonradan verilen ara karar ile tedbir nafakasının kaldırılmasının sonuca etkili olmadığı hususu eldeki dosya açısından kesin hüküm ile belirlenmiştir...*” (Y.2.HD, 2017/5371 E, 2018/13688 K, 28/11/2018 T) (UYAP).

¹⁰⁷Kandemir,s.135-136.

¹⁰⁸ Türk Medeni Kanunu madde 323:

Ana ve babadan her biri, velâyeti altında bulunmayan veya kendisine bırakılmayan çocuk ile uygun kişisel ilişki kurulmasını isteme hakkına sahiptir.

¹⁰⁹Bölükbaşı,s.154.

kurulacak olan şahsi ilişkinin şartlar anlamında TMK' nin ilgili hükümlerine göre olmalıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

6284 SAYILI KANUNDAN YARALANCAK KİŞİLER

1.KANUNDAN YARARLANACAK KİŞİLER

GENEL OLARAK

Şiddete uğrayan ya da şiddete uğrama tehlikesi bulunan “kadınlar”, “çocuklar”, “aile bireyleri” ve “tek taraflı ısrarlı takip mağdurları” bu kanun kapsamında korunmadan faydalanmaktadır¹¹⁰.

Mülga kanunda koruma alanı “aile içi şiddet” olarak ifade edilmiş, aile içinde şiddeti önlemek ve bu bağlamda şiddete maruz kalan aile bireyini korumak amaçlanmıştır¹¹¹. İlgili mülga kanun ve yürürlükteki kanun hükümleri karşılaştırıldığında mülga kanun düzenlemesinin oldukça dar tutulduğu değerlendirilebilir. Ayrıca mülga kanun terminolojik olarak ekonomik şiddet hususunda da açıklamada bulunmamıştır¹¹².

Burada yine iki kanun arasında fark olarak görülen “tek taraflı ısrarlı takip mağdurları” kavramının kısaca açıklanmasında fayda vardır. Buna göre, tek taraflı ısrarlı takip mağduruyla şiddet uygulayan arasında aile birliği veya ilişki olmasına gerek yoktur. Böylece mağdur açısından vücut bütünlüğünü

---

¹¹⁰ Kanun'da kadın ve çocukların aile bireylerinden ayrı olarak, ayrıca zikredilmiş olmasının bilinçli bir tercih olduğu açıktır. Mesele sadece ailenin korunması olsa idi bu durumda kadın ve çocuk da aile bireyi olduğu için ayrıca zikredilmesine gerek olmayacaktı. Demek ki ailenin yanında kadın ve çocuk özel olarak korunacaktır (Kandemir Süleyman: Aile İçi Şiddet ve Kişiyi Aile İçi Şiddetten Koruyan İmkânlar İstanbul Sözleşmesi, Ankara 2020, s.69).

¹¹¹ T.C. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü Yayınları, 4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanunun ve Uygulamalarının Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma, Ankara 2008, s.10.

¹¹²Kandemir,s.105.

tehdit edecek şekilde fiziksel ve ruhsal bakımından endişe ya da çaresizlik hislerinin sebep olması, muhtevası ne olursa olsun eylemsel, sözel, yazılı vb. her tür iletişim vasıtasıyla kullanılarak mağdurun yaşamını tehdit eden tüm eylemler bu kapsama dâhil olacaktır (yönetmelik madde 3¹¹³).

Kadınlar

Kanun ve yönetmeliğe göre; evli, bekâr¹¹⁴, boşanmış, ayrı yaşayan, dini nikâhlı ya da flört eden fark etmeksizin kadın olarak doğan hatta cinsiyetini¹¹⁵kadın olarak değiştiren genç ya da yaşlı her kadın bu kapsamdadır.

---

¹¹³ Yönetmelik madde 3/1-ş:

...Tek taraflı ısrarlı takip: Aralarında aile bağı veya ilişki bulunup bulunmadığına bakılmaksızın, şiddet uygulayanın, şiddet mağduruna yönelik olarak, güvenliğinden endişe edecek şekilde fiziki veya psikolojik açıdan korku ve çaresizlik duygularına sebep olacak biçimde, içeriği ne olursa olsun fiili, sözlü, yazılı olarak ya da her türlü iletişim aracını kullanarak ve baskı altında tutacak her türlü tutum ve davranışı,

¹¹⁴ Mülga 4320 sayılı kanun doğrudan “aile içi şiddeti önlemesi” amacıyla düzenlenmesi sebebiyle bekâr kişiler bu korunmadan yararlanamıyorlardı nitekim Yargıtay’ın “...4320 sayılı Kanun, aile içi şiddeti durdurma, özellikle kadını ve çocuğu koruma amacıyla çıkartılmıştır... bu Yasanın uygulanabileceği kişiler, resmi olarak evlilik birliği devam edenler hakkındaki kararlardır. Somut olayda; tarafların 14.11.2007 tarihinde boşandıkları dosyadaki nüfus kaydından anlaşılmaktadır. Boşanan kişiler hakkında 4320 sayılı Kanuna göre tedbire hükmedilemez. Bu nedenle karar Yasanın açık olarak ihlali niteliğinde bulunduğundan, bozulması gerekmiştir...” (Y.2.HD, 170/9411, 12/05/2009 T) (UYAP) şeklindeki kararında bu husus açıkça belirtilmiştir.

¹¹⁵ “Kişinin cinsiyet değişikliği bazı şartlara haiz olması zorunludur. Buna göre, kişi, 18 yaşını doldurmuş, ayırt etme gücüne sahip (sınırlı ehliyetsiz olan kişiler 18 yaşını doldurmadığından kapsam dışıdır), bekâr, hakkında verilen raporun “transseksüel yapıda olup, cinsiyet değişikliğinin ruh sağlığı açısından zorunlu olduğunun” saptanmış olması gereklidir. Tüm şartlara haiz olan kişinin durumu mahkeme tarafında tespit edilecek ve ameliyat yoluyla cinsiyet değişikliği gerçekleştirilecektir (Dural Mustafa/Öğüz Tufan: Türk Özel Hukuku-Kişiler Hukuku (Kişiler), C.2, İstanbul 2013, s.122-127); Cinsiyet değişikliği ameliyatı olacak kişinin bu ameliyat öncesinde üreme yeteneğinden yoksunluğunu sağlamak üzere ayrı bir tıbbî müdahaleye maruz bırakılması, bedensel ve ruhsal olarak ilgili yönünden katlanılması gerekli olmayan bir müdahale niteliği taşımakta olup kişinin maddî ve manevî varlığı ile özel hayatı yönünden getirilen bu sınırlama ile ulaşılmak istenen amaç arasında makul bir

Kanun bir müddet gündemimizi meşgul eden İstanbul Sözleşmesinden¹¹⁶ referans alınarak oluşturulmuştur. İlgili sözleşmeye göre kadına yönelik şiddet, kadınlara sadece cinsiyetleri sebebiyle uygulanan ve onları orantısız biçimde etkileyen şiddet fiilini ifade etmektedir¹¹⁷.

Görüldüğü üzere, burada korunan sadece kadındır. Yani kadının sosyolojik, biyolojik, fiziksel, dinsel, ekonomik hali, cinsel tercihleri, medeni hali, toplumsal statüsü gibi özellikleri kanun korunmasından faydalanmak için önemli değildir¹¹⁸.

---

denge'nin varlığından söz edilemeyeceğinden, ölçüsüz bir sınırlama niteliği taşımaktadır. Öte yandan tıbbî bir müdahale sonucu üreme yeteneğinden sürekli yoksun kalan bir kişinin herhangi bir nedenle cinsiyet değiştirme ameliyatı olamaması durumunda cinsiyetini değiştiremediği hâlde üreme yeteneğini kaybetmesi sonucuyla karşılaşacağı açıktır. Bu da cinsiyet değişikliği için ön şart olarak kabul edilen söz konusu tıbbî müdahalenin sonuçları bakımından son derece ağır, telafisi imkânsız durumlara yol açabileceğini göstermekte olup kural bu yönüyle de ölçülü değildir. Sonuç olarak Anayasa'nın 13., 17., ve 20. maddelerine aykırı bulunan kuralın iptaline karar verilmiştir” (AYM, 130/165,29/11/2017 T) (UYAP).

¹¹⁶Türkiye Cumhuriyeti adına 11.05.2011 tarihinde imzalanan ve 10/02/2012 tarihli Bakanlar Kurulu kararı ile onaylanan 'Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nin Türkiye Cumhuriyeti bakımından feshedilmesine, 9 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 3'üncü maddesi gereği karar verilmiştir (20/03/2021 tarihli Resmi Gazete, 3718 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı).

¹¹⁷Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi...

“kadına karşı şiddetten”, kadınlara karşı bir insan hakları ihlali ve ayrımcılık anlaşılacak ve bu terim, ister kamu ister özel yaşamda meydana gelsinler, söz konusu eylemlerde bulunma tehdidi, zorlama veya özgürlüğün rastgele bir biçimde kısıtlanması da dâhil olmak üzere, kadınlara fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik zarar ve acı verilmesi sonucunu doğuracak toplumsal cinsiyete dayalı tüm şiddet eylemleri olarak anlaşılacaktır...

¹¹⁸Bölükbaşı,s.25.

Çocuklar

Cinsiyet ayrımı yapılmadan erkek ve kız çocuklar kanun kapsamına alınmıştır. Kanun ve yönetmelikte çocuklar hakkında yaş ile ilgili düzenleme yapılmamıştır.

Mevzuatımızda Çocuk Koruma Kanunu'nda¹¹⁹ erken yaşta ergin olsa bile, on sekiz yaşını doldurmamış her kişi çocuk olarak kabul edilmişken, Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Yön ve Kapsamına Dair Kanun'a¹²⁰ göre çocuk, on altı yaşını tamamlamamış kişiler olarak belirtilmiştir.

Türk Ceza Kanunu¹²¹, Türk Vatandaşlığı Kanunu Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik¹²², Türk Medeni Kanunu'nda¹²³ ise 18 yaş esas alınmıştır.

Dolayısıyla birden fazla çocuk tanımı yapılan düzenlemede çocuk kavramı belirsiz kalmış görülmektedir.

Nitekim bu hususun belirsizliği sebebiyle Aile Mahkemesi ve Çocuk Mahkemesinin karşılıklı görevsizlik kararı verdiği bir uyuşmazlıkta; Yargıtay¹²⁴, Aile Mahkemesinin hem kanun yönünden hem de ÇKK' ye göre tedbir kararı alabileceği şeklinde karar vererek bu konuyu sadece görev yönünden değerlendirmiş hatta bir görüşe göre¹²⁵ ÇKK hükümlerini zımnen ortadan kaldırmıştır.

---

¹¹⁹ Çocuk Koruma Kanunu madde 3/1-a:Çocuk: Daha erken yaşta ergin olsa bile, onsekiz yaşını doldurmamış kişiyi; bu kapsamda,...

¹²⁰ Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Yön ve Kapsamına Dair Kanun madde 3/1-c:...Çocuk: Onaltı yaşını tamamlamamış kişileri,...

¹²¹ Türk Ceza Kanunu madde 6/1-b:

...Çocuk deyiminden; henüz onsekiz yaşını doldurmamış kişi,...

¹²² Türk Vatandaşlığı Kanunu Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik madde 3/1-c:

...Çocuk: Onsekiz yaşını tamamlamamış olan kişiyi,...

¹²³ Türk Medeni Kanunu madde 11/1:

Erginlik onsekiz yaşın doldurulmasıyla başlar....

¹²⁴ Y.17.HD, 11153/11342, 12/07/2013 T (UYAP).

¹²⁵Karakaya,s.12.

Aile Bireyleri

1.1.3.1.Genel Olarak

Aile, içinde yaşamakta olduğumuz toplumun temelidir. Çünkü toplum, aile dediğimiz en küçük sosyal ünitelerin bir araya gelmesinden oluşan insan topluluğudur. Bu sebeple kanun koyucular, aile kurumunun önemini gözden uzak tutmamışlar, ona layık olduğu yeri vermişlerdir. Nitekim Türk kanun koyucusu da aile kurumuna verdiği önemi Anayasal düzenleme vasıtasıyla koruma altına almıştır (Anayasa madde 41¹²⁶)¹²⁷.

Ülkemizde ailenin birey sayısı ve kapsamı her bölgeye göre farklılık göstermekle beraber doktrinde günümüz ailesi, küçük aile denilen eşler ve evlenmemiş çocuklardan oluşan aile tipi olarak tanımlanmaktadır¹²⁸.

Öğretide benimsenen tasnife göre, aile, “*dar anlamda aile*”, “*geniş anlamda aile*” ve “*en geniş anlamda aile*” şeklindedir.

Dar Anlamda Aile

Dar anlamda aile, sadece eşlerden oluşan birliği ifade eder. Türk Medeni Kanun sistematığı ilk olarak bu aile tipini düzenlemiştir (TMK madde 185¹²⁹)¹³⁰.

Dar anlamda aile ve evlilik birliği iç içe geçmiş kavramlar olarak kullanıldığı karşımıza çıkmaktadır. Buna göre, evlenmeyle eşler, dar anlamda

---

¹²⁶ Anayasa madde 41:

Aile Türk toplumunun temelidir ve eşler arasında eşitliğe dayanır.

¹²⁷ Akıntürk/Turgut/Ateş Karaman Derya: Türk Medeni Hukuku-Aile Hukuku, B.16, Ankara 2014, s.3-4.

¹²⁸ Dural/Öğüz/Gümüş,s.1.

¹²⁹Türk Medeni Kanunu madde 185/1:Evlenmeyle eşler arasında evlilik birliği kurulmuş olur....

¹³⁰ Akıntürk/Ateş Karaman, s.5-6.

aileyi meydana getirecektir. O halde kanunda geçen aile ibaresi dar anlamda aileyi ifade etmektedir¹³¹.

Geniş Anlamda Aile

Geniş anlamda aile, ana, baba ve çocukların oluşturdukları topluluğu ifade eder. Bu anlamdaki aileye bir anlamda “*velayet ailesi*” denebilir. Çünkü bu anlamdaki aileyi düzenlemekte olan hükümlerin büyük kısmını velayet kurumuna yani ana babanın çocuklara karşı hak ve yükümlülükleri ile çocukların ana, baba karşısındaki hak ve yükümlülükleri oluşturmaktadır¹³².

Geniş aileyi, dar anlamda aileden ayıran en büyük özellik eşlerin çocuklarının olmasıdır. Eşleri birbirine karşı koruyan kanun, şiddete uğramış ya da uğrama ihtimali olan çocukları da ana, baba ve diğer kişilere karşı da korumaktadır.

En Geniş Anlamda Aile

En geniş anlamda aile, bir ev başkanının¹³³ yönetiminde aynı çatı altında hep birlikte aile halinde yaşayan bireylerden oluşmuş bulunan insan topluluğudur. Türk Medeni Kanun bu anlamdaki aileyi de düzenlemiştir.

Buna göre, kanun koyucu mülga Medeni Kanun döneminde “*ev reisliği*” kurumuyla düzenlediği bu yapıyı yeni düzenleme vasıtasıyla ev düzeni adı altında yer vermiştir. Bu ev düzenine ise kan, kayın veya sözleşme yoluyla bağlı

---

¹³¹Bölükbaşı,s.28.

¹³² Akıntürk/Ateş Karaman, s.6.

¹³³ Ev başkanlığı hükümlerine tabi bir aileden söz edebilmek için birlikte yaşama olgusu tek başına yeterli değildir. Bu şartın yanında ikinci şart olarak, birlikte yaşayan bu kişilerin ev başkanının otoritesine tabi olarak yaşamayı kabul etmeleri gereklidir (Helvacı Serap/Erlüle Fulya: Medeni Hukuk, İstanbul 2016, s.216)

bulunan kişileri tabi kılmıştır. Böylece en geniş aile kavramına; evde çalışan işçi, çırak, aşçı vb. sıfattaki kimseler de dâhil olacaktır (TMK madde 367¹³⁴).

Tek Taraflı Israrlı Takip Mağdurları

Bu kavrama ilk defa çalışma konusu kanun döneminde değinilmiştir. Buna göre, tek taraflı ısrarlı takip mağdurlarını da bu kanun kapsamında korunacaktır.

Peki, tek taraflı ısrar mağduru kimdir ve kimler takip mağduru olabilir? Kanunda bu konuda herhangi bir tanımlama yoktur. Yönetmeliğe göre, mağdurun kim olduğu değil tek taraflı ısrarlı takibin ne anlama geldiği tanımlanmaktadır.

Buna göre, aralarında kan bağı olsun olmasın maddede sayılan her tür tutum ve davranışa maruz kalan kimseler tek taraflı ısrar mağduru olarak kabul edilecektir¹³⁵.

Maddede yapılan tanıma göre tek taraflı ısrarlı takip¹³⁶;

-Aralarında aile bağı veya ilişkisi bulunup bulunmadığına bakılmaksızın,

-Şiddet uygulayanın, şiddet mağduruna yönelik olarak güvenliğinden endişe edecek şekilde,

-Fiziki veya psikolojik açıdan korku ve çaresizlik duygularına sebep olacak biçimde,

---

¹³⁴ Türk Medeni Kanunu madde 367:Aile hâlinde yaşayan birden çok kimsenin oluşturduğu topluluğun kanuna, sözleşmeye veya örf'e göre belirlenen bir ev başkanı varsa, evi yönetme yetkisi ona ait olur. Evi yönetme yetkisi, kan veya kayın hısımlığı, işçilik, çıraklık veya benzeri sebeplerle ya da koruma ve gözetme ilişkisi içinde ev halkı olarak bir arada yaşayanların hepsini kapsar.

¹³⁵Bölükbaşı,s.30.

¹³⁶Bölükbaşı,s.30-31.

-İçeriği ne olursa olsun fiili, sözlü, yazılı olarak ya da her türlü iletişim aracını kullanarak ve baskı altında tutacak her tür tutum ve davranış olarak belirtilebilir.

SONUÇ

Şiddet, küresel anlamda insanlığın hala çözüm aradığı ve yeni önlem yöntemleri ürettiği alanlardan biridir.

Tabii ki şiddet kavramından bahsedilince akla ilk olarak fiziki veya sözlü şiddet gelse de şiddet kavramına psikolojik ve ekonomik şiddet de dâhil olacaktır.

İşte tüm olgular karşısında mağdur olan kimseyi koruma görevi, dünyanın en eski kurumlarından olan devlete aygıtına yüklenmiştir. Devletler, bilhassa kadın ve çocuk haklarının uluslararası anlamda yoğun gündeme gelmesi döneminden itibaren mağduru şiddetten koruma anlamında somut adımlar atmaya başlamışlardır. Bu adımların göstergelerinden biri de devletlerin kurucu senetleri olan Anayasalarına bu konuda detaylı düzenlemelere yer vermesi ve onların adeta alt uygulamaları olan kanun ve yönetmeliklerle bu koruma kalkanını hayata geçirmeleridir.

İşte Türk kanun koyucusu da bu fikirler bağlamında; hem yürürlükte bulunan 1982 Anayasasında hem de uygulaması niteliğinde bulunan Türk Medeni Kanunu, Türk Ceza Kanunu ve Türk Borçlar Kanunu vasıtasıyla bu koruma kalkanını temelde oluşturmuş bulunmaktadır.

Tabi ki nüfus yoğunluğunun artması ve özellikle aile içi şiddet olaylarının çok fazla olmaya başlamasıyla beraber belirtilen çatı kanunlar hızlı ve etkili çözümler üretme karşısında adeta topal ördek olarak kalmıştır. Bu bağlamda ilk olarak 14/01/1998 tarihinde “*Ailenin Korunmasına Dair Kanun*”

ikinci olarak ise 08/03/2012’de “*Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun*” yürürlüğe girmiştir.

İlk yürürlüğe giren kanunumuz adından da anlaşılacağı üzere sadece aile içi fiillere ilişkin mağduriyetleri önlemeyi amaçlamışken, mer’i olan kanun ise ailenin korunmasının yanı sıra sadece kadın ve çocuk sıfatı üzerinden birey koruma anlayışını benimsemiştir.

Çalışmamız bağlamında kanun içeriği değerlendirildiğinde; kanun kendi içeriği anlamında önleyici ve koruyucu detaylı koruma tedbirleri düzenlemiş olduğu gibi bilhassa hâkim eliyle Türk Medeni Kanunu, Çocuk Koruma Kanunu vb. temel düzenlemeler vasıtasıyla da ek tedbirlerin hükmedilmesine imkân sağladığı, bu tedbirlerin uygulaması bağlamında başta hâkim olmak üzere mülki idari amir ve kolluk amirine de geniş uygulama yetkileri verdiği böylece hızlı ve etkili çözüm yolları ürettiği, tedbirlerin uygulanması için yaklaşık ispat, inandırıcı delil, kesin delil vb. düzenlemelerin yerine tanımlanmış olan şiddet olgusunun bulunma ihtimaline karşı bile mağduru koruma kalkanına aldığı, sadece aile içi ve kadına karşı şiddete değil ayrıca çocuk ve tek taraflı ısrarlı takip mağdurlarını da koruma altına alarak uygulanan kişi anlamında kapsamın hayli geniş olduğu belirtilebilecektir.

Hâkim ve kolluk amiri tarafından verilen tedbir düzenlemeleri her ne kadar kazuistik olsa da bilhassa uygulamada bu tedbirlerin hangi olaylar bağlamında hangisinin makul, ölçülü ve etkili olacağına açık olmayışı bir eksiklik olarak görülmektedir. Bu anlamda kanunun sadece mağdur beyanı üzerine oturtulan sistematığı yerine yaklaşık ispat hususu düzenlenebileceği gibi bilhassa taraflar için ağır yükümlülükler yükleyecek tedbirlerin hâkim eliyle duruşma açılarak karar verilmesi yerinde olacaktır.

KAYNAKÇA

ACAR Faruk: Aile Hukukumuzda Aile Konutu ve Mal Rejimleri ve Eşin Yasal Miras Payı, B.3, Ankara 2012.

AKINTÜRK Turgut/Ateş Karaman Derya: Türk Medeni Hukuku-Aile Hukuku, B.16, Ankara 2014.

AKSAKAL Hülya/**ATASAYAR** Mehmet: Aile İçi Kadına Yönelik Şiddetin Biyo-Psiko-Sosyal Sonuçları Üzerine Bir Çalışma, ABD, S.26, Eylül-Ekim 2021.

BÖLÜKBAŞI Özge: 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Kapsamına Kadının ve Aile Bireylerinin Korunması, Ankara 2015.

DURAL Mustafa/**ÖĞÜZ** Tufan: Türk Özel Hukuku-Kişiler Hukuku (Kişiler), C.2, İstanbul 2013.

DURAL Mustafa/**ÖĞÜZ** Tufan/Gümüş Mustafa Alper: Türk Özel Hukuku-Aile Hukuku, C.3, İstanbul 2013.

ERDEM Mehmet: Aile İçi Şiddet ve 4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun, TBB Dergisi, S.73, Ankara 2007.

GENÇCAN Ömer Uğur: Aile Hukuku (Aile), Ankara 2011.

GENÇCAN Ömer Uğur: 6100 Sayılı HMK Hükümlerine Göre Aile Mahkemesi Davaları, Ankara 2012.

GÖZLER Kemal/ Kaplan Gürsel: İdare Hukuku Dersleri, B.12, s. Ankara 2012.

GÜNAY Mehmet: 6284 Sayılı Kanuna Göre Koruyucu ve Önleyici Tedbirler, TAAD, Y.3, S.10, Temmuz 2012.

GÜNDAY Metin: İdare Hukuku, B.19, Ankara 2013.

HELVACI Serap/**ERLÜLE** Fulya: Medeni Hukuk, İstanbul 2016.

KANDEMİR Fersu Ege: Kadına Karşı Şiddet ve Ailenin Korunması Sorununun Türk Hukuk Mevzuatı ve Uluslararası Sözleşmelerdeki Yeri, İzmir 2018.

KANDEMİR Süleyman: Aile İçi Şiddet ve Kişiyi Aile İçi Şiddetten Koruyan İmkanlar İstanbul Sözleşmesi, Ankara 2020.

KARAKAYA Ramazan: Uygulamada Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, Ankara 2016.

KAYA Kızılırmak Cansu: 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'da Öngörülen Mülki Amir Tarafından Verilecek Koruyucu Tedbirler, İstanbul Hukuk Mecmuası, 78 (3), İstanbul 2020

KILDAN İsmail Turgut/**AKDEMİR**Togay: Kasten Yaralama Suçunda Silah Kavramının Yargıtay Kararları Doğrultusunda İncelenmesi, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, C.0,S.6,Ankara 2015.

KILIÇOĞLU Ahmet: Aile Hukuku, Ankara 2015.

MOROĞLU Nazan: Uluslararası Sözleşmelerde ve Türk Hukukunda Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi, Kazancı Hukuk Dergisi, C.8, S.97-98, İstanbul 2012.

ÖZTAN Bilge: Aile Hukuku, 6. Baskı, Ankara 2015.

ÖZTÜRK Ali: Aile Hukuku'nda Ayrılık-Türk Hukuku'nda Ayrılık Hükümü Şartları ve Sonuçları, Çukurca-Arapgir 2011/2014.

ÖZTÜRK Necla/Yarar Güven/Arslan Şule: Türk Hukukunda Kadın, Ankara 2017.

SAĞIROĞLU Mehmet Şerif: Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, İstanbul 2013.

SAĞLAM İpek: TkishFamilyLaw, İstanbul 2019.

SAMAT Murat: Evlilik Birliğinin Korunması, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2010.

T.C. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü Yayınları, 4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanunun ve Uygulamalarının Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma, Ankara 2008.

TUNA Oğuzhan: Ailenin Korunmasına ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun Kapsamı ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar, Ankara 2021.

TÜRKMEN Ahmet: Yeni Bir Hukuki Olgu Olarak Israrlı Takip ve Taciz (Stalking) ve Bunun Türk Medeni Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi, DEÜHFD, C.11, Özel S.2009.

ZABUNOĞLU Yahya Kazım: İdare Hukuku, C.1, Ankara 2012.